

VERBEELDINGSROUTE 2025

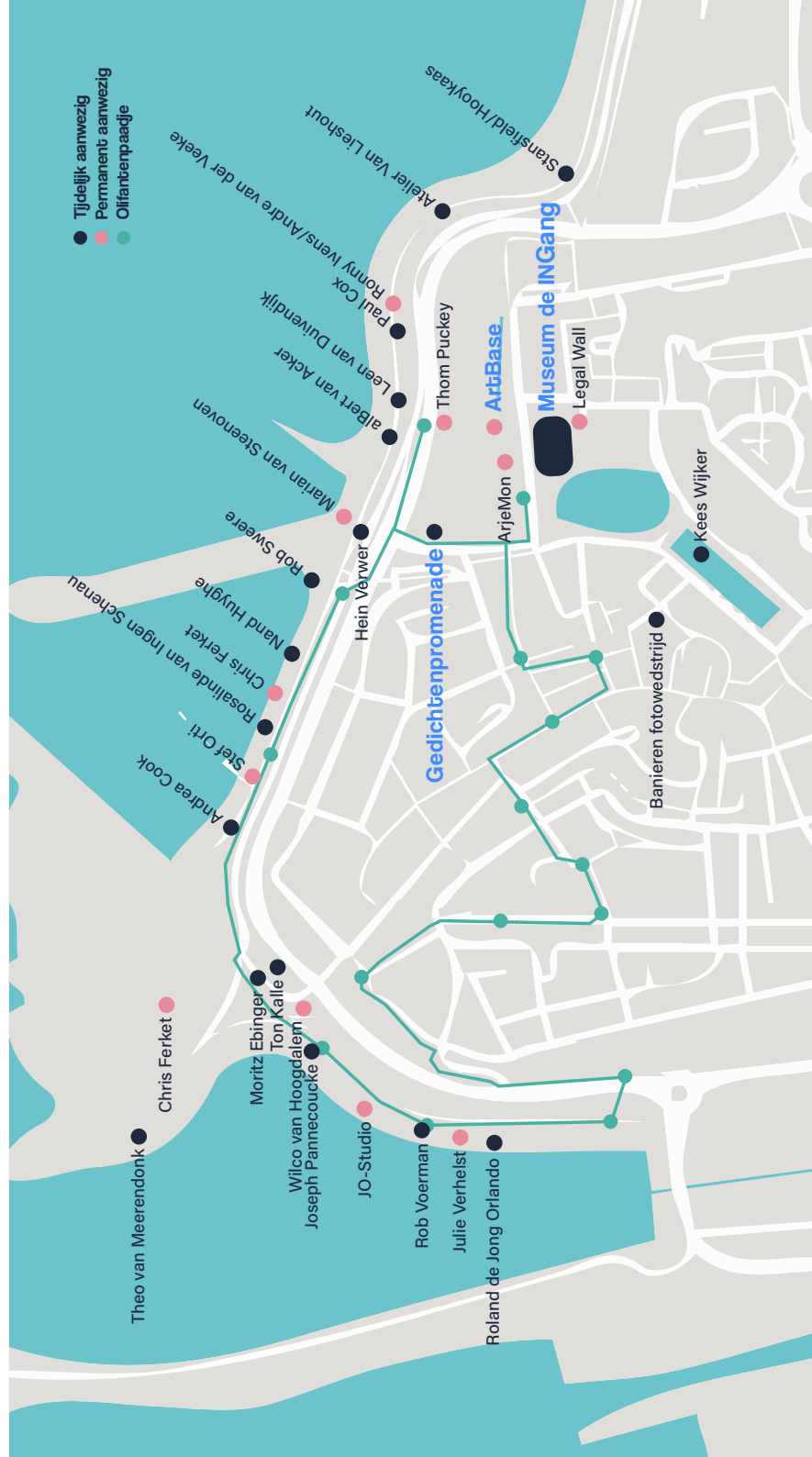

Scheldeboulevard en centrum Terneuzen
Museum de INGang

Waterspiegeling

locatie overzicht

VERBEELDINGSROUTE 2025

Scheldeboulevard en centrum Terneuzen
Museum de INGang

W E E R S P I E G E L I N G

Scan de QR voor o.a. 'het Olifantenpaadje'
een bonusroute en de Verbeeldingsrouteplaylist.

25
JAAR

25 jaar Verbeeldingsroute in Terneuzen

Deze zomer vindt de 25e editie van de Verbeeldingsroute plaats – een jubileum!

Wat begon als een beeldenroute op de Scheldeboulevard is uitgegroeid tot een veelzijdige kunstmanifestatie met nieuwe culturele initiatieven. Opkomend talent, gevestigde namen én internationale makers zijn dit jaar te zien aan de oever van de Westerschelde.

Het thema van deze editie is Weerspiegeling. Naast beelden op de boulevard omvat het programma een gedichtenpromenade, een tijdelijk kunstmuseum (de INGang) een legale graffiti-wall, diverse participatieprojecten met jongeren en ouderen om kunst op allerlei manieren te beleven.

Het thema nodigt uit tot reflectie: terugkijken op eerdere edities, vooruitblikken en met een open blik naar onszelf en de wereld van nu kijken. Weerspiegeling verwijst ook naar de Westerschelde, al 25 jaar het decor van de tentoonstelling. De weerspiegeling op het water is onlosmakelijk verbonden met het bekende Zeeuwse licht.

Tijdens deze jubileumeditie eren we enkele kunstenaars en curatoren die in de afgelopen jaren van grote betekenis zijn geweest. Hun bijdrage wordt zichtbaar op diverse plekken langs de route.

Lokale amateurkunstenaars zijn vanzelfsprekend onderdeel van deze editie. In onze visie zijn kunstenaars, inwoners, vrijwilligers, partners en cursisten onlosmakelijk met elkaar verbonden. Kunst heeft ruimte én betrokkenheid nodig om te kunnen wortelen.

De 25e editie wordt mede mogelijk gemaakt door het Mondriaanfonds, VSBfonds en Cultuurfonds Zeeland – dank voor hun steun! Ook de provincie Zeeland en de gemeente Terneuzen zijn al jaren trouwe partners.

De jubileumopzet draait om verbinden, verbeelden – en vieren! Ik nodig u van harte uit om te komen struinen over de boulevard, het kunstmuseum te bezoeken, natuurlijk in combinatie met een bezoek aan ArtBase aan de overkant van ons 'Museumplein', een lezing bij te wonen, mee te doen aan het groeiend kunstwerk en uw ervaringen met ons te delen.

Het wordt een fijne culturele zomer!

Nynke van der Ploeg
Directeur - bestuurder Toonbeeld

voorwoord

VOORWOORD

5 Door Nynke van der Ploeg

ACTIVITEITEN

8-11 Diverse activiteiten

SCHELDEBOULEVARD

14-15 Roland de Jong Orlando

16-17 Rob Voerman

18-19 Joseph Pannecoucke

20-21 Ton Kalle

22-23 Moritz Ebinger

24-25 Theo van Meerendonk

26-27 Rosalinde van Ingen Schenau

28-29 Nand Huyghe

30-31 Rob Sweere

32 alBERT Van Acker

33 Paul Cox

34-35 Atelier Van Lieshout

36-37 Stansfield/Hooykaas

38-39 Kees Wijker (Herengracht)

40 Hein Verwer

41 Julie Verhelst

42 JO Studio

43 Wilco van Hoogdalem

44 Chris Ferket

45 Stef Orti

46 Marian van Steenoven

47 Ronny Ivens/

André van der Veeke

48 Thom Puckey

49 Arjemon

VLAGGEN

50 Met werk van Andrea Cook,
Leen van Duivendijk en André Smits

GEDICHTEN PROMENADE

52-65

25 JAAR VERBEELDINGSROUTE

51-66-67-89

MUSEUM DE INGANG

70 Jaap Clement

71 Andrea Cook

72 Tamara Dees

73 Leen van Duivendijk

74 Moritz Ebinger

75 Mila Haak

76 Ernest Joachim

77 Ton Kalle

78 Tilmann Meyer-Faje

79 Ramon de Nennie

80 Hans Overvliet

81 Luka Van der Putten

82 Monique Polman

83 Hein Verwer

84 Kees Wijker

FOTOWEDSTRIJD

85

BORDUURKLEED

86-87

CURSISTEN ZEELANDING X TOONBEELD

88

COLOFON

90

Olifantenpaadje

Gedurende de periode van de Verbeeldingsroute (**5 juli t/m 14 september**) loopt er een Olifantenpaadje door Terneuzen. Dit is een wandeltocht die je geheel of gedeeltelijk kunt lopen en ontdekken! Door de binnenstad zijn er op verschillende punten bordjes te vinden met vragen die je verbeelding doen aanwakkeren. Met de QR-code bekijk je de gehele route op Google-Maps en vind je nog extra aanwijzingen. Loop jij de hele route van kop tot staart?

Legal Wall

Sinds 19 juni heeft Terneuzen een Legal Wall, een muur waarop het spuiten van graffiti is toegestaan. De muur bevindt zich tussen tijdelijk museum de INGang en de voormalige bibliotheek, nu een opvanglocatie van het COA. De Legal Wall is er voor graffitikunstenaars uit de omgeving en voor lokale community-projecten. De wand is onderdeel van de Verbeeldingsroute omdat het weerspiegelingen geeft uit de maatschappij.

'De muur wordt een plek waar verschillen niet alleen naast elkaar mogen bestaan, maar elkaar juist versterken.'

Dennis Klip, visual artist.

Wil je zelf een kunstwerk maken op de Legal Wall?
Leen tijdens openingsuren van Museum De INGang
een graffitikist aan de balie!

Zaterdag 2 aug.

Spiegels van de ziel in textiel

Workshop met Evelien Oosterling

14.00-17.00 uur

Museum De INGang, Stadhuisplein 5

15 euro (ter plekke met QR-code of contant te betalen)

In deze workshop belicht Evelien Oosterling de prachtige Afrikaanse waxstoffen met batik-motieven, zijde en jeans, gemixt met de Japanse borduurtechniek sashiko. Je gaat hier vervolgens zelf mee aan de slag en maakt een klein werk van 20x20 cm.

Zelf meenemen: stofschaar, eventueel resten (Afrikaanse) stoffen en zijde. Alle verdere benodigdheden zijn aanwezig.

Meld je aan door te mailen naar kunstuitleen@toonbeeld.nl o.v.v. je naam, telefoonnummer, welke activiteit + datum activiteit.

Vrijdag 22 aug. en zondag 24 aug.

Black box theater

Door Koenraad van Damme

14.00-16.00 uur

(3x een sessie van 20 minuten)

Museum De INGang, Stadhuisplein 5

5 euro (ter plekke met QR-code of contant te betalen)

Gedichten en meedenkers - Interactieve performance

Met behulp van overhead projector, zandtaferelen, witte handschoenen en gedichten laat Koenraad je deel uitmaken van deze korte performance. Ludiek en serieus.

Met muzikale begeleiding op harp, hang, gitaar en psalter

Duur: 20 min.

Meld je aan door te mailen naar kunstuitleen@toonbeeld.nl o.v.v. je naam, telefoonnummer, welke activiteit + datum activiteit.

[Kijk op \[verbeeldingsroute.nl\]\(http://kijk.op.verbeeldingsroute.nl\) voor meer informatie.](http://kijk.op.verbeeldingsroute.nl)

Vrijdag 1 aug., zondag 3 aug., zaterdag 9 aug.

Interactieve rondleiding langs de Verbeeldingsroute op de Scheldeboulevard

Vertrek om 14.00 uur vanuit Museum De INGang,

Stadhuisplein 5 (graag om 13.45 uur aanwezig).

Einde rondleiding: 16.00 uur.

5 euro (ter plekke met QR-code of contant te betalen)

Wandel mee met onze inspirerende gids en kom meer te weten over de werken op de Scheldeboulevard. Ga met elkaar in gesprek over wat je ziet en kom tot verrassende inzichten! Je kunt alleen meedoen na aanmelding.

Meld je aan door te mailen naar kunstuitleen@toonbeeld.nl o.v.v. je naam, telefoonnummer, welke activiteit + datum activiteit.

Zaterdag 2 aug. en 6 sept.

Keukentafelgesprekken bij het werk "Right to be Nature" van Hein Verwer

Keukentafelgesprekken bij het werk "Right to be Nature" van Hein Verwer

Museum De INGang, Stadhuisplein 5

Tijdens openingstijden (13.00-17.00 uur)

Een gesprek over het werk "Right to be Nature"

Er is een beperkt aantal stoelen beschikbaar. Reserveren is niet mogelijk.

Zondag 31 aug.

Poëziemiddag

Museum de INGang, Stadhuisplein 5

14.00 uur: Verzamelen bij Museum De INGang

Via de gedichtenpromenade wandelen we naar het werk Speaker's Corner van Paul Cox op de Scheldeboulevard. Daar wordt door diverse dichters voorgedragen uit eigen werk. 5 euro (ter plekke met QR-code of contant te betalen)

Inclusief koffie/thee.

Meld je aan door te mailen naar kunstuitleen@toonbeeld.nl o.v.v. je naam, telefoonnummer, welke activiteit + datum activiteit.

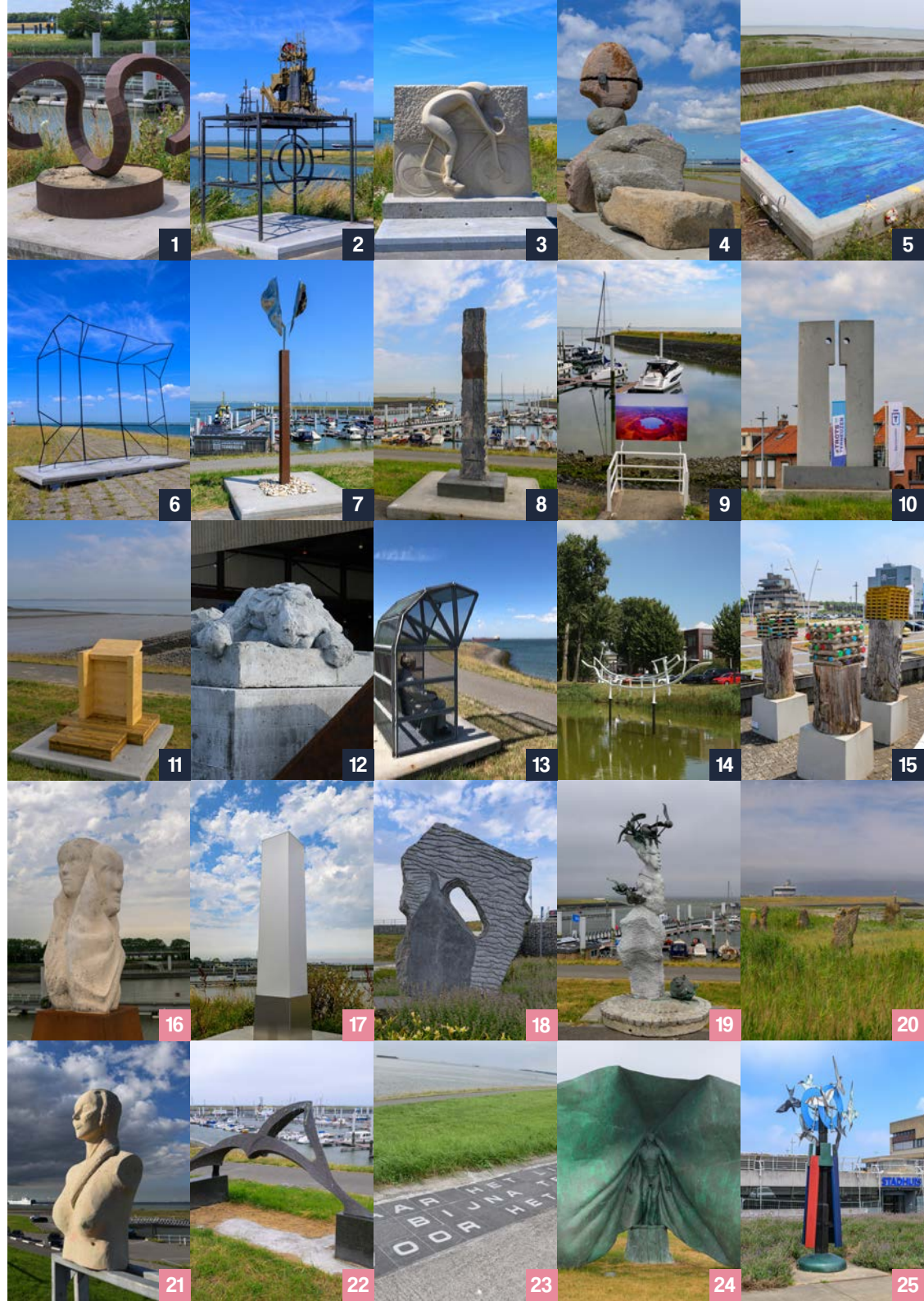
Scheldeboulevard

Wat als je de mogelijkheid hebt om een moment in de werkelijkheid van een ander te verblijven? Al wandelend over de Scheldeboulevard, in de zon of met fikse tegenwind, kan dat. Weerspiegel jezelf in de kunstenaars. Hoe verhouden zij zich tot de wereld en hoe doe ik dat? Hoe beschouwen we onszelf? Wat betekent dit imposante decor van de Westerschelde voor hen en voor mij? De voortdurende maritieme beweging die plaatsvindt achterlangs de kunstwerken doet iets met de werken. Verhalen vermengen zich. Door te verbeelden, te wandelen, te kijken, te luisteren en te spreken delen we perspectieven.

Kunstenaars Scheldeboulevard

- 1 Roland de Jong Orlando
- 2 Rob Voerman
- 3 Joseph Pannecoucke
- 4 Ton Kalle
- 5 Moritz Ebinger
- 6 Theo van Meerendonk
- 7 Rosalinde van Ingen Schenau
- 8 Nand Huyghe
- 9 Rob Sweere
- 10 alBERT Van Acker
- 11 Paul Cox
- 12 Atelier Van Lieshout
- 13 Stansfield/Hooykaas
- 14 Kees Wijker (Herengracht)
- 15 Hein Verwer

- Permanente beelden:**
- 16 Julie Verhelst
  - 17 JO Studio
  - 18 Wilco van Hoogdalem
  - 19 Chris Ferket
  - 20 Chris Ferket
  - 21 Stef Orti
  - 22 Marian van Steenoven
  - 23 Ronny Ivens/
André van der Veeke
  - 24 Thom Puckey
  - 24 Arjemon

Roland de Jong Orlando

Round&round (2023)

Cortenstaal
95x163x75 cm

Over het kunstwerk

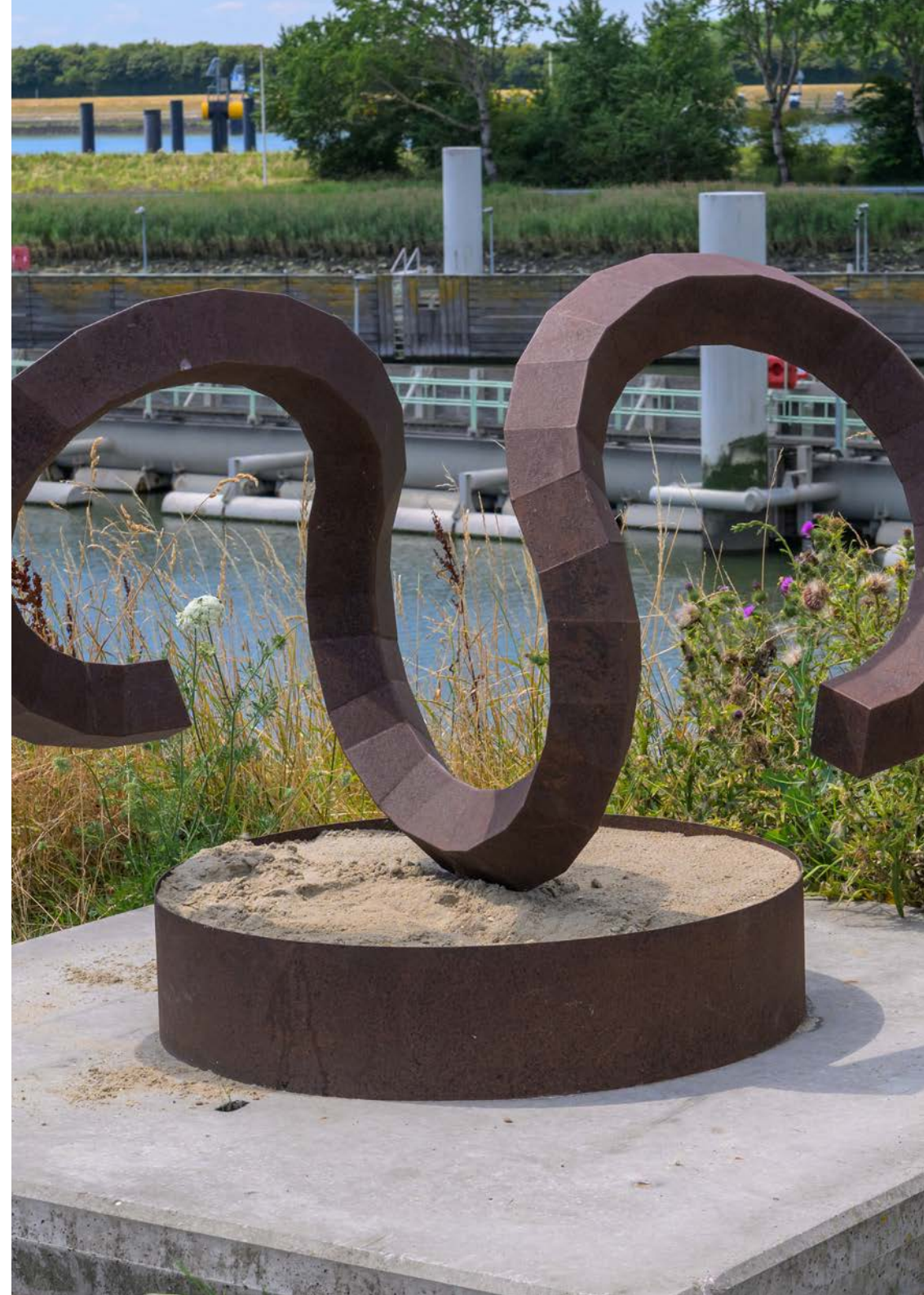
Round&round weerspiegelt de fascinatie van de kunstenaar met systemen, patronen, regels en het creatieve gebied tussen wiskunde en esthetiek. Ritme, harmonie, symmetrie, opbouw en ontwikkeling binnen het geheel zijn daarin belangrijke aspecten. De geometrisch-abstracte kunstwerken die hij maakt zijn samengesteld uit modules, die hij volgens een bepaald plan produceert.

Round&round is samengesteld uit 50 identieke, trapeziumvormige modules. Door de verschillende manieren van koppelen, zijn er gebogen vormen en tegenvormen ontstaan. De synergie tussen licht en beeld zorgt voor kleurschakeringen in het materiaal, waardoor de ruimtelijkheid benadrukt wordt: het licht toont het beeld, het beeld toont het licht.

Over de kunstenaar

Roland de Jong Orlando (1961, NL) is een bekend kunstenaar. Monumentale beeldhouwwerken van zijn hand staan in openbare ruimten over de hele wereld en hij heeft solo-exposities gehad in Nederland, Frankrijk, Slowakije, Hongarije en Italië. De kunstenaar werkt in een stijl die algemeen bekend staat als 'Concrete Kunst', herkenbaar aan een geometrisch-abstracte stijl zonder verwijzing naar de realiteit. Oftewel: het is wat het is.

**“Het licht
toont het beeld,
het beeld
toont het licht.”**

Rob Voerman

Signum Domus (2023)

Gegalvaniseerd en gepoedercoat staal, glas, aluminium
110x110x260 cm

“Het lijkt als het ware de omgeving
te observeren en monitoren.”

Over het kunstwerk

Kenmerkend voor veel van de werken van deze kunstenaar, heeft ook Signum Domus een sterke link met architectuur. Vaak creëert de kunstenaar een perfect gebouwde, utopische wereld met apocalyptische trekjes, een wereld die voortwoekert maar ook beschermt, een wereld die kapot is gegaan maar ook weer uit zijn as herrijst.

Dat zie je ook hier. Dit architectonisch bouwwerk lijkt als het ware de omgeving te observeren en monitoren. De vorm lijkt uiterst functioneel, maar ondanks dat blijkt het een gelaagd werk en laat het ook veel aan de verbeelding van de toeschouwer over.

Uit dit werk spreekt verder een bepaald engagement, nog zo'n signatuur van de kunstenaar. Vaak verwerkt hij thema's als macht, het gevaar van instorten van democratieën of een systeemveran-

dering in ecologie en economie in zijn werk. Het is aan jou als toeschouwer om te aanschouwen welk element jij erin ziet.

Over de kunstenaar

Beeldend kunstenaar Rob Voerman (1966, NL) mag met tientallen solo-exposities op zijn naam en zijn werken in toonaangevende collecties wereldwijd, waaronder in het Museum of MoMA in New York, met recht een gevierd kunstenaar genoemd worden. Zijn monumentale architectonische constructies, kleine beelden, fijnzinnige tekeningen en geënceneerde foto's zijn verontrustend en verleidelijk tegelijk. Altijd zit er een sociaal kritische component in verborgen. Het maakt zijn werk voer voor gedachten, voor verandering, discussie en analyse. En dat is precies zijn doel: “Ik hoop dat mijn werk kan dienen als bron van verandering, hoe klein ook.”

Joseph Pannecoucke

Cycling (2010)

Franse steen ST Maximin verankerd in betonsokkel
200x58cm grondopp.; 170 cm hoogte

**“Als een fietser niet trapt...
als een beeldhouwer niet hakt...”**

Over het kunstwerk

Dit 1.800 kilogram zware kunstwerk kent zijn oorsprong in de ‘beeldhouwerstent’, een onderdeel van vroegere edities van de Verbeeldingsroute waar kunstenaars ter plekke beeldhouwden voor publiek.

De kunstenaar, een enorm wielerliefhebber, maakt graag de vergelijking tussen deze sport en beeldhouwen. “Als een fietser niet trapt, komt hij niet vooruit. Als een beeldhouwer niet hakt, komt hij niet tot een beeld.”

Het beeld is jarenlang symbool geweest voor de promotie en ondersteuning van het jeugd wielrennen in Vlaanderen. Wellicht vindt het ooit nog eens een vaste plaats langs een mooie fietsroute zodat iedereen het kan bewonderen. Wat de kunstenaar betreft is dit ergens langs de kust, waar het ook ooit begonnen is.

Over de kunstenaar

Joseph Pannecoucke (BE) is de voorman van het Vlaams kunstenaarscollectief dat vanaf de eerste editie meedoet aan de beelden op de boulevard. Hij maakt beeldhouwwerken die je als aanschouwer aan het denken zetten. Ze zijn vaak voor meerdere interpretaties vatbaar. En dat is precies wat hij wil, de aanschouwer vrij laten in een eigen visie: welke invloed heeft het op mij? Wat vind ik ervan?

Uit zijn werken blijkt vakmanschap en beheersing van de steen, vaak Franse steensoorten in combinatie met hard granietenblauwehardsteen. Zijn werken kennen vaak een overvloed aan vormen, vergelijkbaar met de stijl waarin onze voorouders kathedralen bouwden. En toch blijft het van deze tijd.

Ton Kalle

De Familie (2020)

Graniet
520x210x400 cm

Een afspiegeling zoals het
in gezinnen 'kan verkeren'.

Over het kunstwerk

De Familie is een zorgvuldig verzamelde, bewerkte en gestapelde set stenen die samen een familie vormen. Centraal in deze compositie staat de vader. Je zou kunnen zeggen dat hij een grote mond heeft. Rechts van hem staat een dikke, duwende grijze steen, de moeder. De gele steen die er languit naast ligt, is een kind dat denkt 'ik bekijk het even'. Links van de vader probeert een ander kind de vader nog een beetje te sturen. De Familie is een afspiegeling zoals het in gezinnen 'kan verkeren'. Een reflectie van families. Maar natuurlijk kunnen de verhoudingen ook anders ingevuld worden!

Over de kunstenaar

Deze in Terneuzen geboren kunstenaar (1955, NL) staat bekend om zijn transformaties van steen, via voornamelijk eenvoudige ingrepen, tot sculptuur.

Zijn liefde voor steen en aandacht voor vorm, kleur en volume, vertaalt hij naar een helder statement: "Mijn werk heeft een sterke band met de natuur, steen is het medium..... waarbij de steen zoveel mogelijk in zijn waarde wordt gelaten. Eenvoud, stilte en rust spelen hier een meditatieve rol. Verwijzingen naar oerkrachten en de kracht van natuur komen intuïtief bovendrijven."

Moritz Ebinger

Het Lido van Terneuzen (2025)

Acryl en aquarelschilderij op beton
200x200x20 cm

Over het kunstwerk

Het Lido van Terneuzen verwijst in naam en geest naar de glamour van het Venetiaanse Lido. Iedereen droomt van een zomers zwembad. Van het tintelende gevoel van water op een verhitte huid terwijl de geur van zonnebrand, zoete aardbei, chocolade-ijs en verhitte

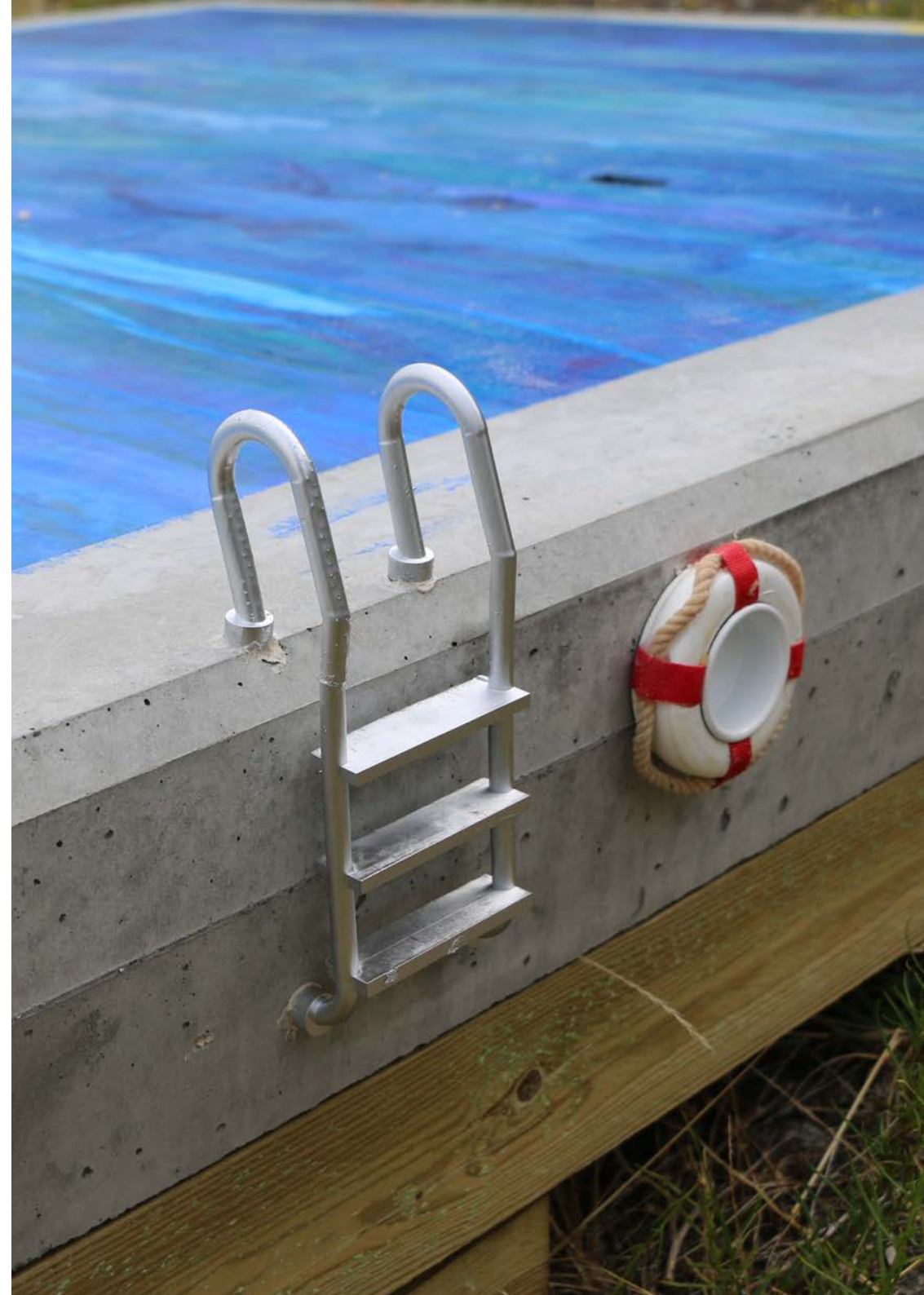
Over de kunstenaar

Kunstenaar Moritz Ebinger (1961) is een Zwitserse kunstenaar die sinds 1985 in Nederland woont en werkt. Zijn fascinatie voor onder andere zeevaart, de onderwaterwereld, vissen en water in het algemeen weerklinkt zijn kunstwerken in deze Verbeeldingsroute.

“Zwem in gedachten van Terneuzen naar Venetië of nog verder.”

lichamen zich mengt en iedereen samen het leven viert. Via deze kunstinstallatie kun je in gedachten zwemmen van Terneuzen naar Venetië of verder nog. De schepen op de Schelde, die achter de beeldenroute voorbijtrekken, maken die verre reizen over het water werkelijk.

“Want water is leven, beweging, schoonheid.” Lang geleden, zonder te vermoeden dat zijn werk ooit in Terneuzen zou belanden, tekende en etste Moritz Ebinger talloze versies van de Vliegende Hollander. Op een imaginair schip als de Vliegende Hollander is in de verbeelding en romantiek immers veel meer mogelijk dan in de werkelijkheid.

Theo van Meerendonk

‘Zeeuws meisje’

Van Meerendonks erbetoon aan Joseph Beuys

Staal
400x500 cm

“Zeeuws meisje, pronkend in de lucht
boven de Westerschelde.”

Over het kunstwerk

In deze van staal gemaakte pentekening kun je de wikkel herkennen van een pakje boter. Het betreft niet zomaar boter, maar Zeeuws meisje. Hier, pronkend in de lucht boven de Westerschelde, vormt de wikkel een abstract portret met onderaan haar hals, in het midden haar gezicht en daaromheen de boven- en ondermuts. Het kunstwerk verwijst naar de kunstenaars vrouw, een getogen Terneuzenaar en trots Zeeuws meisje, en weerspiegelt tijden van weleer. Tijden zonder plastic, zonder surrogaatboter en zonder dat onze consumptiedrift in een rij langs de horizon vaart, kunst made in China.

De subtitel verwijst naar Joseph Beuys de kunstheld van Theo van Meerendonk. “Die wist wel raad met een opgedrongen B-merk boterberg.”

Over de kunstenaar

Theo van Meerendonk (1969, NL) creëert sculpturen, schilderijen, grote installaties, buiten projecten, performances en video's. Zijn toegankelijke, autobiografische werk combineert Van Meerendonk de laatste jaren steeds nadrukkelijker met grote thema's als opwarming van de aarde, voedseltekorten, geloof, overbevolking en oorlog. Hij benadert deze grote thema's vaak vanuit een verrassende hoek in het midden van relativering en bewustwording. Theo van Meerendonk is o.a. prijswinnaar van de Prix de Rome en de Rijn Kunst prijs. Werk van hem is in de collectie van Het Stedelijk Museum Amsterdam, Het Fries museum, privé collecties en Museum De Lakenhal te zien.

Rosalinde van Ingen Schenau

Ostrea (2023)

Roestvrijstaal en cortenstaal
100x100x300 cm

“Ostrea weerspiegelt de schoonheid en vluchtigheid van het leven.”

Over het kunstwerk

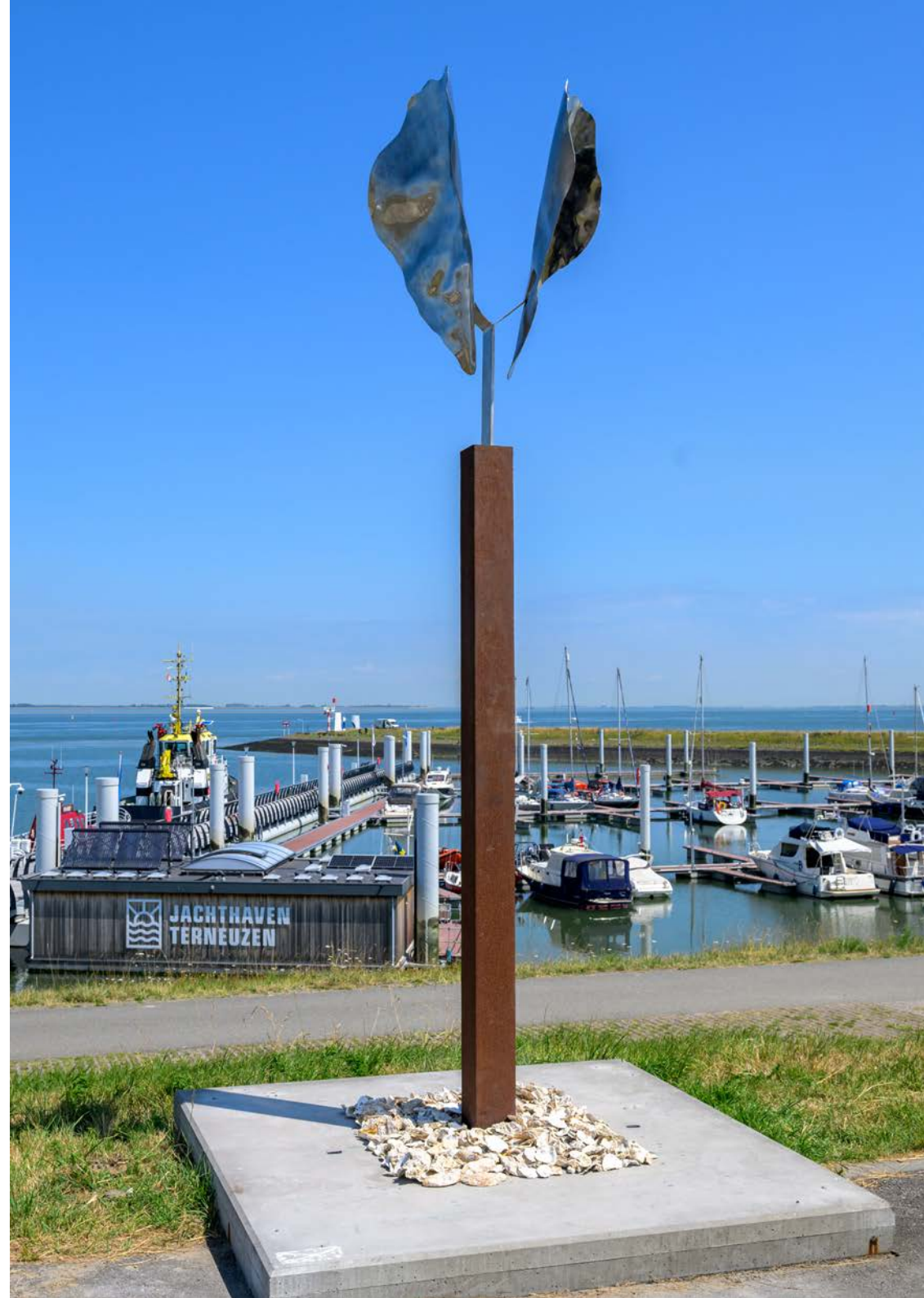
‘Ostrea’ is een kunstwerk van twee oesterschelpen die als vleugels aan de Schelde staan, waar ze de schoonheid en vluchtigheid van het leven weerspiegelen.

De naam Ostrea is Latijn voor oester en dus veelvoorkomend in Zeeland. Onder meer scholen en schepen gebruiken deze naam, onder meer als symbool voor bescherming, geborgenheid en innerlijke pracht.

Dit kunstwerk heeft niet alleen innerlijke pracht, maar straalt ook van buiten. Op ieder moment van de dag, met veranderende lichtinval, anders.

Over de kunstenaar

Het werk van Rosalinde van Ingen Schenau (1978, NL) is een onderzoek naar tijd en tijdelijkheid geïntrigeerd door de symboliek van 17e-eeuwse vanitasstillevens waarbij symbolen gebruikt worden om onder meer de vergankelijkheid van het leven te benadrukken. Rosalinde gebruikt hiervoor regelmatig de metafoer van bloemen. Haar kunstwerken variëren van kleine fragiele sculpturen tot groot ruimtelijk werk in metaal. Exponeren doet ze met name in Zeeland, maar een aantal van haar werken zijn ook te vinden in steden als Amsterdam en Alblasterdam.

Nand Huyghe

Jolly Roger (2009)

Steen
85x95x284 cm

Over het kunstwerk

Art has nothing to do with science. Art is not an experiment. There are no rules for art, no provisions exist for sexuality. To put it simply, there are only ways to hear the case on its feet.

Kunst heeft met wetenschap niks te maken. Kunst is geen experiment. Er bestaan geen voorschriften voor kunst, evenmin er voorschriften bestaan voor seksualiteit. Om het simpel te zeggen, er bestaan alleen verschillende wegen om de zaak op poten te stellen.

Met deze achterliggende gedachte is ook dit beeld gemaakt. Zonder voorschriften, zonder wetenschappelijke achtergrond, zonder experimenteel doel. Gewoonweg de weg die de kunstenaar nam om zich te uiten. Laat het werk ook jou een weg op gaan.

Over de kunstenaar

P.Nand.R (wijlen Nand Huyghe 1948-2020, BE) uit het Belgische Melle was één van de meest prominente beeldhouwers die jarenlang een waardevolle bijdrage leverde aan de Beeldenroute in Terneuzen. Deze kunstenaar noteerde systematisch zijn dromen en probeert die op een heel eigen manier vast te leggen in tekeningen en bronzen beelden. “Originaliteit wordt niet altijd beloond, maar sommige mensen nemen risico’s en vernieuwen, wat de rest een reden van bestaan geeft.” Werken van P.Nand.R zijn te bewonderen in Blankenberge, Aardenburg en Terneuzen.

“Er bestaan geen voorschriften voor kunst.”

Rob Sweere

Dreamscapes (2025)

Print op dibond
115x172.5 cm

“De geestelijk en materiële wereld,
boven en beneden, met elkaar verbonden.”

Over het kunstwerk

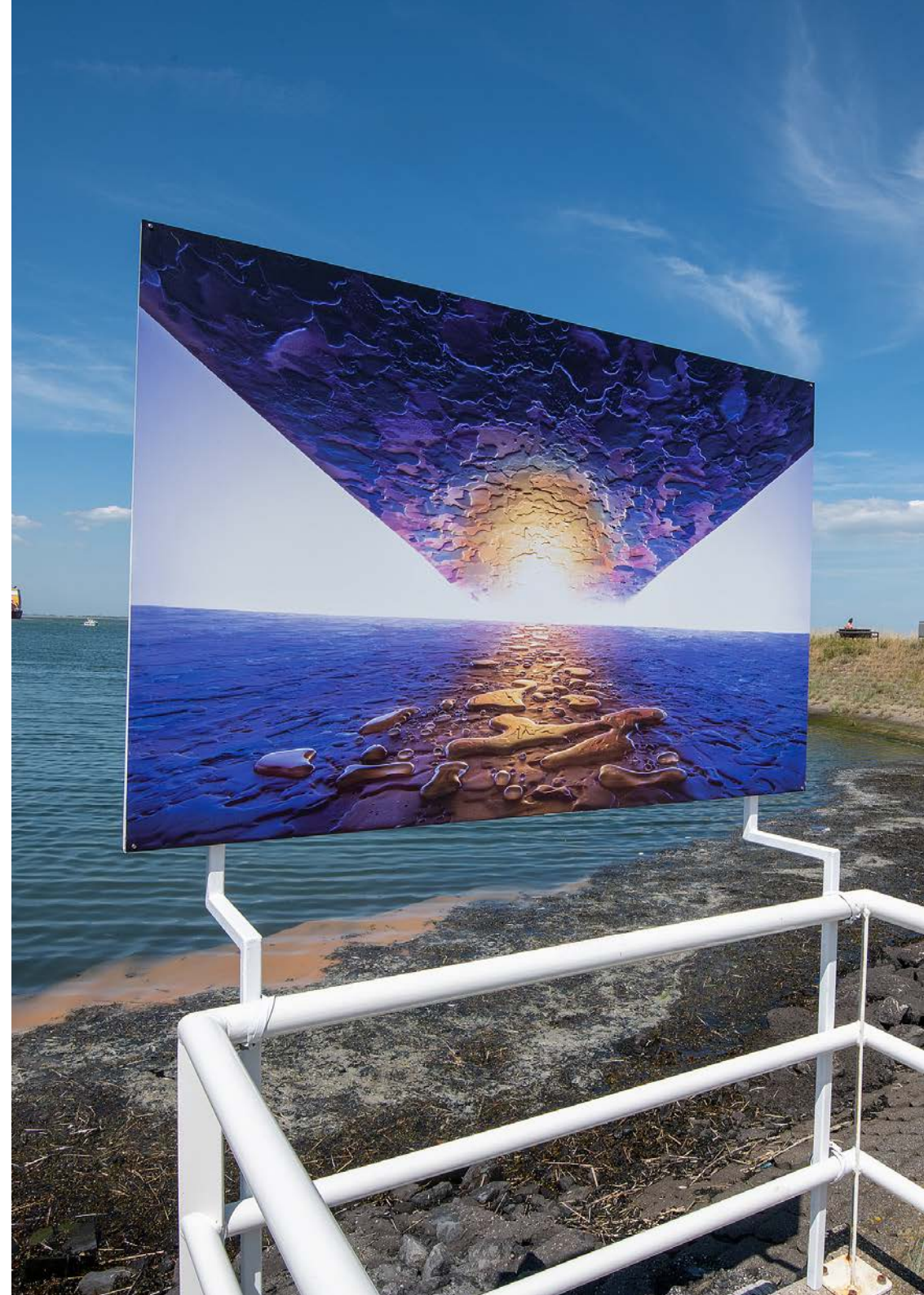
In de tijden ver voor de verlichting en de ontwikkeling van het wetenschappelijk denken bestond er het bewustzijn dat de geestelijke en materiële wereld, boven en beneden, met elkaar verbonden zijn. Dit onderlinge verband lijkt in de huidige tijd soms verloren te zijn geraakt. Politici die eigen verhalen verzinnen, wetenschappelijke waarheden die niet meer relevant zijn omdat de waarheid is wat we voelen. Ons eigen analytisch en logisch denkpatroon, los van verbeelding.

Maar wat van buiten naar ons toekomt en wat wij zelf vanuit ons binnen naar buiten sturen, heeft invloed. We zijn niet klein en machteloos. Het gouden licht verbindt. De DREAMSCAPE-foto's dagen je uit dit

in te zien, de dagelijkse 'realiteit' los te laten en de reis te maken naar nieuwe en wijde werelden.

Over de kunstenaar

Kunstenaar Rob Sweere (1963, NL) laat je met zijn kunstwerken graag nadenken over de grens tussen droom en werkelijkheid. Als we wakker zijn, zeggen we dat dit de echte wereld is, wanneer we dromen of onze verbeelding gebruiken, zeggen we dat het niet echt is. Maar is er een verschil? Vanuit zijn atelier neemt hij je mee naar wijde werelden. Daar reisde hij niet de hele wereld voor rond. Hij creëert deze magische werelden zelf op een tafel in zijn atelier. De DREAMSCAPE-foto's zijn daar echte, pure foto's van, dus gemaakt zónder AI.

alBert Van Acker

MASK (2018)

Belgische blauwe hardsteen
140x40x225 cm

Over het kunstwerk

Een gezicht bestaat uit twee delen, één deel zacht, de andere kant wat strenger. Twee geliefden vormen één gezicht. De verbondenheid van samenwerkende mensen, één gezicht.

Over de kunstenaar

alBert (1953, BE) studeerde architectuur in St. Lucas Gent en specialiseerde zich in monumentenzorg, waarbij hij in contact kwam met de beeldhouwkunst. In

2007 is zijn talent hiervoor uitgekomen en inmiddels is het een echte passie geworden. alBert laat zich inspireren door de materie, die bepaalt het beeld. Zijn bronzen beelden zijn de uiting van gevoelens waar klei de expressie van het moment zelf weergeeft. De beelden in glas werden sinds 2016 een extra genre in zijn collectie. Zijn kunstwerken worden ook bij hem thuis tentoongesteld in de prachtige beeldentuin, de passie van zijn echtgenote en muze Ann.

Paul Cox

Speakers' Corner (2017)

Hout
200x200x170 cm

“Der Horizont ist keine Grenze,
irgendwann muss man umkehren,
und der Gegenhorizont gibt
dafür die Richtung an.”

Niklas Luhmann – Soziale Systeme(1984)

Atelier Van Lieshout

Graf van de Onbekende Kunstenaar (2024)

Beton, staal en rubber
760x265x195 cm

“Voor de talloze kunstenaars
die in de schaduw van de
kunstgeschiedenis bleven.”

Over het kunstwerk

'Graf van de Onbekende Kunstenaar' is een ode van Atelier van Lieshout aan de vergeten makers. Zij die met hun werk de wereld om ons heen interpreteren, observeren en transformeren.

Op de tombe ligt een leeuw, een symbool van moed en kracht. Is het dier levenloos, of straalt het nog eens sprankje levenskracht uit? In de tombe is een symbolische ruimte dienend als laatste rustplaats voor alle vergeten makers. Voor de talloze kunstenaars die in de schaduw van de kunstgeschiedenis bleven.

Het monument is een herinnering aan de kwetsbaarheid van het kunstenaarschap en verkent de grens tussen leven en dood, roem en vergetelheid.

Over de kunstenaar

Achter Atelier Van Lieshout zit één man, beeldhouwer en visionair Joep van Lieshout (1963, NL). Hij werkt onder zijn studionaam om de mythe van de artistieke genie te ondermijnen. De werken die hij produceert zitten tussen kunst, design en architectuur. Daarmee zoekt hij de grenzen op tussen fantasie en functie en tussen vruchtbaarheid en destructie, vaak provocerend. Terugkerende thema's, motieven en obsessies van Van Lieshout zijn systemen, macht, zelfvoorziening, leven, seks en dood. Een van zijn bekendste werken is *Domestikator* (2015), die in 2017 tijdens FiAC bij het Centre Pompidou heeft gestaan.

Stansfield/Hooykaas

De Strandstoel (2001)

Roodkoper en kopergeas op aluminium frame
225x140x130 cm

“De Strandstoel is pas af als hij gebruikt wordt.”

Over het kunstwerk

De Strandstoel is een stralingsvrije sculptuur, daar deze van koper is gemaakt en daardoor de elektromagnetische straling om ons heen tegenhoudt. Het object, een kunstwerk dat bijna niet te onderscheiden is van een ‘normale’ strandstoel, is pas af als het gebruikt wordt. De bezoeker moet erin gaan zitten. Niet alleen ervaar je dan het omgevingsgeluid anders, maar de andere toeschouwers zien het beeld pas dan in zijn geheel, met de silhouet van een persoon erin.

Het werk gaat over de bewustwording van de elektromagnetische straling, die overal om ons heen is.

De Strandstoel is een soort Faradaykooi, met als extra effect dat een bepaalde

afscherming van licht en de vervorming van geluid de wereld om de toeschouwer heen een nieuwe ervaring geeft.

Over de kunstenaars

De Strandstoel is van de hand van Madelon Hooykaas (1942, NL) en de Schotse Elsa Stansfield (1945-2004). Beide kunstenaars kennen een bijzonder rijke loopbaan. In 1972 ontstond het kunstenaarsduo Stansfield/Hooykaas. Video-environments, videosculpturen, fotografie, audio-installaties: het pionierende duo was niet bang voor technisch en conceptueel complexe kunstwerken. In 1987 namen zij deel aan de Documenta in Kassel. Hun baanbrekende werk mondde uit in internationale en nationale tentoonstellingen en lauwerkransen, waaronder de Judith Leysterprijs in 1996.

Kees Wijker

De Boot (2025)

Metaal
1100x150 cm

“Het kunstwerk vormt een droombeeld, zwevend boven de wateroppervlakte.”

Over het kunstwerk

De Herengracht in Terneuzen is dood. Aan beide zijden is het water afgesloten. Aandeene kant dooreendamenieuwe bebouwing. Aan de andere kant is de kolk omgebouwd tot parkeergarage, met op het dak een laagje water dat nog wel de vorm van de oude kolk aangeeft, maar ongeschikt is voor de scheepvaart: het water is slechts 50 cm diep.

Voor veel Terneuzenaren is dit een doorn in het oog. De ziel van de stad is geraakt door de afsluiting.

Het beeld De Boot is een herinnering. De Boot zweeft boven het water. Weerspiegelt in het water. Staat doodstil op zijn pootjes en gaat geen kant meer op. Al lijkt hij richting brug te willen gaan. De brug zelf is ook een herinnering: hij is prachtig, maar kan niet meer open en het water er onder gaat nergens heen. Het eindigt tegen een paar planken.

Over de kunstenaar

Van jongs af aan verwonderde Kees Wijker (1957, NL) zich over de gemechaniseerde wereld om zich heen. Niet vanwege het nut of het gemak dat machines de mensheid boden. Nee, de verwondering zat meer in de bewegingen zelf. “Het feit echter dat een as kan ronddraaien blijft in al zijn simpelheid bijkans een wonder.” Deze simpelheid en verwondering liggen vaak ten grondslag aan de werken van Kees Wijker. Maakte hij in het begin vooral statische en handaangedreven beelden, tegenwoordig heeft ook de elektromotor zijn intrede gedaan. “Als de mechanische werken functioneren, functioneert ook het begrijpen van de schoonheid ervan.”

Hein Verwer

Natuur, cultuur, frituur (2022)

Hout
120x45 cm

“De rol van de mens ten opzichte van de wereld staat centraal.”

Over het kunstwerk

Natuur, cultuur, frituur

De een op de ander op de een op de ander naast de een Op de ander op de een naast de ander op de een met de ander Op de een naast de ander op de een op de ander op de een Naast de ander met de een op de ander op de een op de ander

Right to be Nature is het motto waaronder de kunstenaar een serie tentoonstellingen en opstellingen heeft gemaakt waarbij de rol van de mens ten opzichte van de wereld centraal staat. Deze kunstwerken maken daar onderdeel van uit.

Over de kunstenaar

In het werk van Hein Verwer (1960, NL) staan het landschap en landschapselementen vaak centraal. Zijn motto is: de wereld is mijn werkplaats. Hierin creëert hij vaak kleurrijke kunstwerken,

bij voorkeur ruimtelijk werk, installaties, fotografie en film. Met relativering combineert hij vorm en inhoud tot een beeld waarbij de verbazing over de desastreuze omgang met de wereld steeds vaker een rol speelt. Een typische uitspraak van deze kunstenaar is: “Zonder bizarre, fantasievolle, intense, tegendraadse en verwarrende kunst zou de wereld er heel anders uitzien!”

Julie Verhelst

Dans les vagues (2024)

Ijzer en kalkzandsteen
60x60x190 cm

“Een vrouw, één geworden met de golven.”

Over het kunstwerk

Wat op het eerste oog vooral een mooie, serene vrouw lijkt, is veel meer dan dat. Dit kunstwerk brengt meerdere werelden samen. Wat begint met een vrouwelijk gezicht, vloeit over naar de natuur om haar heen. De kunstenaar verwoordt het als volgt:

Een vrouw één geworden

Met de golven

De stroming van het water

Vertaalt zich in de sporen

Van de beitel

Het aangespoelde is

Confronterend voor de geest

Waarmee confronteert dit beeld jou?

Over de kunstenaar

Als tiener volgde Julie Verhelst (1989, BE) een keramiekopleiding bij Chris Ferket en een opleiding beeldhouwen

in steen bij Stef Orti. Ze ontdekte er haar passie voor het kappen van gezichten in steen. Wat met een enkel gezicht begon, groeide verder uit tot een samenbrengen van meerdere gezichten en menselijke figuren. Gaandeweg ontwikkelde ze haar eigen vormen-taal, herkenbaar door de uitstraling van innerlijke kracht en zichtbare sporen van de beitel. Naast figuratief beeldhouwwerk heeft Julie ook een passie voor kleine kunstobjecten met handgekapte teksten.

JO studio

Shifting Grounds (2023)

“Een oneindigheid aan kleuren, vormen en gedaantes.”

Over het kunstwerk

Het uiterlijk van water wordt gevormd door licht. De zee toont ons een oneindigheid aan kleuren, vormen en gedaantes. Dit werk is een abstracte vertaling van de kijk van de kunstenaars op het water. Een samenspel tussen materiaal en licht dat vanuit geen enkel oogpunt en op geen enkel moment van de dag hetzelfde lijkt. Blijf even stilstaan en ontdek.

Over de kunstenaars

Het gebruik van natuurlijke elementen zoals licht en water speelt een belangrijke rol in het werk van JO studio (Jeffrey Cats & Bo Vesseur, NL). Ze vangen ongrijpbare fenomenen in objecten en installaties. Het gaat om het vinden van de balans tussen verwondering, functionaliteit en abstractie.

Wilco van Hoogdalem

Het Tij (2018)

Belgisch blauwsteen
200x50x200 cm

Over het kunstwerk

Het Tij is een duidelijke verwijzing naar het natuurverschijnsel dat zich continu aan de kust van Terneuzen voltrekt. Je kunt er duidelijk de rimpels in herkennen die zich door eb en vloed in het zand aftekenen. En zo zie je nog veel meer. Het grijs van de Schelde bijvoorbeeld en de zee, soms wild en ruw, dan weer spiegelglad. Het Tij staat sinds 2018 permanent op de Scheldeboulevard na het winnen van de openluchtexpositie ‘Beelden op de Scheldeboulevard’.

Over de kunstenaar

Beeldend kunstenaar Wilco van Hoogdalem (1958-2024, NL) had een passie voor beeldhouwen. In abstracte vormen probeerde hij schoonheid te vinden. Al vanaf zijn beginjaren beheerste hij daarin de kunst van het weglaten. Het bleef een belangrijke inspiratie voor zijn beeldwerken.

“Het stoere kunstwerk past perfect bij het DNA van Terneuzen.”

Chris Ferket

Liefdesgodin (2001) - Ode aan de Schelde (2011)

Brons - Steen
300x70x35 cm - 5-18 meter doorsnee

Liefdesgodin heeft als ondertitel 'Ode aan de Zeeuws-Vlaamse Anny'.

Over de kunstwerken

Liefdesgodin is een eerbetoon aan Anny, de in 2000 overleden vrouw van de kunstenaar. Zittend op het bijbehorende bankje kun je het beeld goed in je opnemen en nadenken over de cyclus van leven en dood, gesymboliseerd door de openbarstende eivormen, wegvliegende vogels, het pasgeboren kind en de spookachtige verschijning in hardsteen.

Ode aan de Schelde lijkt op het eerste gezicht haast een prehistorisch heiligdom. Maar kijk ook eens van dichterbij. Dan zie je vormen tevoorschijn komen.

Over de kunstenaar

Chris Ferket (1929-2009, BE) initiatiefnemer van het beeldhouwerscollectief dat jarenlang een deel van de beeldententoonstelling organiseerde, was een beeldhouwer in de traditionele zin van het woord. Hij kapte zijn beelden uit steen. Hoe harder en weerbarstiger de steen, hoe liever hij het had. De gekapte beelden assembleerde hij met keien of afgietsels uit brons waardoor een surrealistisch effect ontstaat. naliteit, schoonheid en klaarte is voor hem een vereiste.

Stef Orti

Awaiting

Over de kunstenaar

Stef Orti (Stefaan Mortier, BE) drukte zichzelf eerst uit in ijzer en koper, later specialiseerde hij zich in marmer, witte steen en graniet. Daaruit ontstonden vaak beelden in een combinatie van natuursteen, brons en koper. Vrouwenfiguren en figuren uit het dierenepos Van de vos Reynaerde liet hij vaak in zijn werk terugkomen. Hij beheerste het vak en groeide uit naar een steeds grotere persoonlijkheid, met beheersing van de materie. Dit resulteerde in monumenten voor verschillende Vlaamse en Zeeuwse steden.

Marian van Steenoven

De Brug (2011)

Brons
100x220x80 cm

Over het kunstwerk

In een eerdere editie van de Verbeeldingsroute wist kunstenaar Marian van Steenoven de opdracht 'herstel van de verbinding tussen water en land' zo treffend en mooi te verbeelden dat Gemeente Terneuzen besloot haar kunstwerk aan te schaffen.

De kunstenaar wilde niet dat de vorm zou vastliggen in een bestaand stuk steen, maar dat ze juist geheel vrij was om een eigen vorm kiezen. Die vrijheid leidde tot een sierlijke menselijke vorm in brons, een brug slaand tussen twee werelden.

“Herstel van de verbinding tussen water en land.”

Over de kunstenaar

De essentie van het bestaan stond bij beeldhouwster Marian van Steenoven (1949-2009, NL) altijd centraal. Ze zag zichzelf als een ontdekkingsreiziger, op zoek naar zichzelf en de manier waarom ze in de wereld stond. Wat is mijn doel? Wat doe ik hier op aarde? Menselijke relaties vormden voor haar een essentieel onderdeel in die ontdekkingsreis. “Relaties zijn de spiegels van jezelf. En ook daarin is de vorm veranderlijk, maar de essentie blijft.” Marian was naast beeldhouwster ook schilder en dichter.

Ronny Ivens en André van der Veeke

Waar het licht bijna te zout is voor het oog.....

“Waar komt deze regel beter tot zijn recht dan hier?”

Over het kunstwerk

‘waar het licht bijna te zout is voor het oog.....’ is een prachtige regel uit het gedicht ‘de oogst van de kust’, van dichter André van der Veeke. Beeldend kunstenaar Ronny Ivens beitelde de dichtregel uit graniet en kleurde ze in met zilververf, vermengd met mica. Dit geeft een schitterend effect, perfect passend bij de schittering van het water van de Schelde.

Over de kunstenaars

Andre van der Veeke (1947, NL) treedt veelvuldig op in allerlei samengestelde groepjes van collega-dichters en kunstenaars. Beeldend kunstenaar Ronny Ivens (1951, NL) werkt graag met weerbarstig materiaal als graniet, brons, marmer of staal. Kwaliteit in combinatie met originaliteit, schoonheid en klaarte is voor hem een vereiste.

Thom Puckey

De Mens van Vesalius (2007)

Brons
500x500 cm

Over het kunstwerk

Andreas Vesalius was een geneeskundige en een anatoom uit de 16e eeuw. Hij schreef een veel geraadpleegd standaardwerk over de bouw van het menselijk lichaam. Het beeld 'de Mens van Vesalius' illustreert een man ontdaan van zijn huid waardoor het stelsel van spieren zichtbaar wordt. Het staat symbool voor de kwetsbaarheid van de mens en de bescherming die wij nodig hebben in de vorm van een huid, een cape, een veilig landschap of een dijk.

Over de kunstenaar

Thom Puckey is een landelijk en internationaal bekende kunstenaar. Hij is geboren in Londen (1948) maar woont al sinds 1978 in Amsterdam. Thom Puckey is een van de grondleggers van de nieuwe golf van Nederlandse figuratieve kunst.

**“Het grootste
bronzen beeld in
Nederland.”**

Arjemon

Hommage à voleur de poisson (2023)

Dibond

Over het kunstwerk

De visdief, een niet te missen fenomeen in en om Terneuzen Door de één verguisd als een lastpost, door een ander bewonderd om zijn behendige capriolen. In ieder geval is zijn aanwezigheid rond de Boulevard en Oostkolk niet te missen. Hij scheert over het water en geen vis is veilig voor zijn duikvlucht. Zijn geschreeuw galmt over het talud, van Westbeer tot Oostkolk. Een klein monument voor deze vliegende schalk...

Over de kunstenaars

Samenwerking tussen twee verschillende verbeelders, Ramon de Nennie en Arjelen van Dijke.

Vanuit verschillende perspectieven kwamen zij samen tot dit harmonieuze werk. Als vrienden en collega's werkten zij samen aan dit object.

ANDREA COOK
LEEN VAN DUIVENDIJK
ANDRÉ SMITS

Op de Scheldeboulevard wapperen vlaggen van Andrea Cook, André Smits en van Leen van Duivendijk. Die vlaggen weerspiegelen schilderijen die ook te zien zijn in Museum de INGang. Op de Boulevard bepalen de elementen hoe je de vlaggen ervaart. Ze zijn groot. Er is wind nodig om ze in vol ornaat te kunnen zien. De beweging geeft ze nog een extra dimensie. In Museum de INGang vind je de originele schilderijen. Een totaal andere beleving. Een ander formaat. Geen wind. Maar wel beweging.

25 jaar verbeeldings route

Al een kwart eeuw lang verbindt de Verbeeldingsroute inwoners, bezoekers en kunstenaars met de stad en haar verhalen. Een kunstzinnig baken dat verbeelding en creativiteit een vaste plek in de openbare ruimte geeft. Ter gelegenheid van dit jubileum blikken we samen met enkele betrokkenen van het eerste uur en van recentere jaren terug op hun ervaringen, inzichten en dromen voor de toekomst.

“Als wethouder heb ik me hard gemaakt voor verbreding van de Beeldenroute: niet alleen beeldhouwwerken van één kunstenaarsgroep, maar ook andere disciplines en kunstenaars, lokaal en van buiten de regio. Het is mooi om te zien dat die verbreding gelukt is en nu nog steeds wordt doorgetrokken. Ik ga elk jaar kijken en wordt steeds weer verrast met bijzondere kunst.”

Jaap Bos
Oud-wethouder Cultuur

“In de tijd dat ik directeur was van Toonbeeld, was Toonbeeld nog niet betrokken bij de Beeldenroute op de Scheldeboulevard. We hadden wel de kunsttentoonstelling in het Passerelle, maar die stond er los van. Dat de initiatieven nu zijn samengevoegd en verbreed in de Verbeeldingsroute, vind ik een goed iets. Noodzakelijk ook, want kunst is belangrijk. Het verbindt mensen en opent ogen.”

Anne-Lies Soet
Voormalig directeur
Toonbeeld

“Het selecteren van de kunstwerken was altijd verrassend en spannend. Daarna de plaatsing, die grote vrachtwagen met beelden die de boulevard op reed. Zo’n mooi moment. De warme dagen en frisse wind vanaf de Schelde zal ik altijd in verband brengen met die prachtige beelden. De Verbeeldingsroute is nu gevarieerder dan beelden alleen; een verrijking voor Terneuzen en haar bezoekers.”

Jaap Clement
Oud-curator Beeldenroute (2016-2019)

Dichters:

Dinie Sophie Fintelman
Eric van Laere
Ingeborg Haalboom
Johanna Kruit
Broeder Dieleman
Aukje-Tjitske
Adriána Kóbor
Rogier de Jong
Wim Hofman
Ingo de Moor

Coby Aarnoudse
Peter Clijisen
Anna de Bruyckere
Annemieke Gerrist
Peter Knipmeijer
André van der Veeke
Rezan Habash
Jorien Brugmans
Tijs van Bragt

”

Poëzie is ... **stilstaan**, woorden wegen, ruimte maken voor verbeelden.

In een wandeling vol verzen laten negentien dichters de kracht van taal geboren worden. Kleine leegtes zijn nodig om zo veel mogelijk te zeggen in zo weinig mogelijk woorden.

In deze jubileumeditie van de verbeeldingsroute speelt het thema weerspiegeling een grote rol: hoe gaan dichters hiermee om?

Laat je als lezer verrassen, kruip in de onderhuid van de poëet en geniet van het perspectief dat jou wordt geboden: weerspiegeling wordt prikkeling van zinnen, reflectie op heden en toekomst, of misschien gewoon een weergaloos mooi zicht op de Westerschelde. Wie weet...

Stilstaan betekent hier: verrijking...

Jorien Brugmans 2025

bij de kreek

Niets dan water en lucht
en de lucht roert zich
in gedempte rimpels

een voortdurende streling
van beelden hier bij de kreek

zittend op het randje van water
stroomt je gevoel langs de oever

wolken glijden voorbij

de donkere spiegelgrond ken je
en het licht, hoe het nipt aan de kim

ogen vast
kijk – de horizon schuift

wat je ziet
is niet wat je ziet

en het moment breekt open
laat zich vastzetten
in glas
weerkaatst en verzinkt

Dinie Sophie Fintelman

spiegel

uit de boedel van een zeer wijze
maar te vroeg overleden vrouw
kocht ik haar achteruitkijkspiegel
die niemand anders hebben wou

omdat je in het verweerde glas
niet naar je eigen trekken keek
maar naar al de domme dingen
die je deed de afgelopen week

sindsdien merk ik dat de gasten
die ik maar mondjesmaat ontvang
wel in mijn spiegel willen kijken
maar bij voorkeur niet te lang

Eric van Laere

Weerspiegeling

Een onbekend gezicht
In water mijn spiegelbeeld
Met ogen op mij gericht

De wind die langzaam zucht
Een eeuwigheid verlangend
Duizend sterren aan de lucht

Maar niets is als het schijnt
Geen blindelings vertrouwen
Angst die niet verdwijnt

Ingeborg Haalboom

Een woord

Ik zoek een woord voor een gedicht.
Een woord dat nog te slapen ligt.
Naast alle woorden die ik ken.
En die ik weer vergeten ben.

Ik weet niet goed waar ik moet zoeken.
Toch hoor ik het heel zachtjes roepen.
Ik ken een woord maar het is weg.
Waar heb ik het toch neergelegd ?

Het achtervolgt me waar ik ga.
Maar nu ik heel stil voor je sta.
Weet ik ineens weer hoe het klinkt.
Het is jouw naam die in mij zingt .

Johanna Kruit

OMER II

De opstanding der bomen roept ie
in duuzend beelden uitgezaaid
eerst weerspiegeld in de kreek
ontworteld omgewaaid
noe driendend op het water
deu t donker en de stroming
van overkant naar overkant
roei ik en ik zien

Broeder Dieleman

Dinsdag half vier

het nat weerschittert licht
ik tuur in het wit
tot mijn ogen tranen
het roepen van de badjuf
nog dreigender klinkt

met maagvlinders trek ik mijn banen
over de diepte
in mijn oren verdrinkt het chloor
voor mijn ogen schuift plafond voorbij
tot ik bibber op de kant
de haren van het meisje voor me zwiepen

genadeloos, er is geen ontduiken aan
het dieptepunt

onder de mat door spartel ik
mijn hoofdhuid schuurt
nog schrijnender
slijt mijn falen in
tot de lucht in mijn longen botst

Aukje-Tjitske

CONVOI EXCEPTIONNEL

Eindeloos narcisme: wie nog slaapt onder deze blootgestolde hemel [...],
en waar de crisis woont: brucegeinde rechts, in tweede versnelling,
verloren liefdes ontkiemen in de bocht. In de tunnel
van mijn grijze vacht een helder gezicht in stukken:
mensen, vallende beelden in deze sterrenwacht —
hemelsbrede maskers op de lucht genaaid:
satellieten rondom deze artificiële aarde.

Ik wil je heten [...]

Een kind bedeesd, op heterdaad betrappt: het gladgestreken voorhoofd,
zonder verwachtingen. Het cumulatieve in het voorwaardelijke.
Zo verwachtte ik van jou telkens meer, en zo werd je telkens
minder [...]. Ik, deze gesloten brug, laat iedereen
om mij heen. Een verloren blik van guave, met
op de ijzeren bodem: "Het vruchtvlies bestemd voor onbeperkt gebruik."
In een oorlog van ontheemde getallen, de oerkracht van vrachtverkeer,
uitwijkroutes.

De waarheid: gesmolten bietsuiker in een tanker. Convoi exceptionnel.
Hoe hard ik het dan ook probeer — probeer eens harder! —
kom ik nergens nog tussen. Viruskeek in een stal op
een roestvrij stalen schaal. Het hormonale bloedbeeld.
Wie Narcis in zichzelf zag [weet niemand],
maar was reeds en uitsluitend zichzelf. De toegevoegde waarde
in een wereld waarin geheel verward, hij niemand kon ontwaren.

Het schilderij van dit land overbelast

met dit nooit herschilderde windmolenzotgedraaide landschap, waaraan
niets ontbreekt. Het weerkaatsen van de verblinden [...]: eindeloze
files van monochrome monotoniteit. De zwaarte in dit licht,
de lichtheid in deze Dode Zee van 'weer eens meer'

en de strijd om zichzelf nergens tegen te stuiten.
Nooit zichzelf met anderen omheen. Narcis luistert fluisterend,
onwetend. Je kijkt naar mij, zonder mij te zien.

Alle uitwijkroutes afgesloten.

Ik volg je tot aan de volgende afslag. Als een verwond everzwijn stap ik
met het rechterbeen uit het verkeerde bed. Nooit ver keren!
Het is overigens telkens het omgekeerde beeld
in deze glazen bol. De onschuld: een bloedbad in een bloembed.
De in twee gebroken brug zwenkt uit. Ik wil me keren,
het gaat te langzaam. Het heengaan
daarintegen is louter een praktijk.

De eeuwige terugkeer beschadigt

de hersencellen van de Wehrmacht. Autoimmunitie. Een druisende drone
in je schedel. Zo lang heb ik op je gewacht...!, maar sinds je als
de laatste logische consequentie in het water was beland,
kus ik je slagstanden tot een geruisloos-zacht beeld.
In deze goddeloze toestand aanmeren...
en uiteindelijk vergeten wat de volledige overgave ooit betekende.
Ik zie jou in mezelf, mezelf buiten mij. Verboden te keren.

Het geweer weerspiegeld
signaleert dubbel geweld.

Je mond binnenstebuiten gekeerd
zuignapt mijn hersenen
op het asfalt.

Ik spreek vloeiend, en de tijd zuigt in een vloeiende lijn al het slik op,
dat hij miljarden jaren tevergeefs vooruitdenkend, had uitgespuugd.

Adriána Kóbor

Stelling 30

Mocht u zich 's ochtends voor
de spiegel afvragen of u wel
complex genoeg bent,

antwoord dan gerust ja. Of
nee. Of weet ik niet. De
laagjes waaruit u bestaat zijn

niet voor het blote oog
zichtbaar. Het is dan ook altijd
beter om uzelf zulke bespiegelingen

te besparen. De reflectie van
een boom in het water verdubbelt
de boom. U verkleint echter. Dat is

natuurlijk niet wat u in gedachten
had toen u uw vraag opwierp.
Maar wel het antwoord.

Rogier de Jong

Wacht maar af, jochie,
als je groot bent
doe je wat je vader doet.
Lacht hij hard haha!
Dan lach jij ook haha!
Draagt hij een baard?
Jij draagt ook een baard.
Snurkt hij als een varken?
Jij snurkt ook als een varken.
Pakt hij zijn mes?
Jij neemt ook een mes.
Steekt hij? Jij steekt ook.
Moet je maar niet zo braaf zijn.

Wim Hofman

Impasse

Lege tafeltjes, stoeltjes ingeklapt
En bladeren van de plataan
Die zich verzamelen rondom
Geheel uitgebloeid duizendschoon
En vervlogen dromen die hier
Geen plaats meer nemen. Stil
Staan gedachten bij de laatste
Wil om los te laten de geur
Van dit seizoen. In de ruit
Weerspiegelt de ondergang
Van een vale zon. Laat
Wind nu opsteken en ons
Losrukken uit deze impasse.

Ingo de Moor

in glas

het is waar dat de aarde een zandkorrel is
zwevend in een woestijnwind
en dat jij en ik aan kwamen drijven
over warm asfalt
als paardenbloempluizen
in een gonzende stad

het is waar dat de aarde van binnen
loeiheet is en steeds in beweging
en dat jij en ik in een kamer
uren tot eeuwen uit willen wrijven
huid tegen huid
in een zwetende stad

het is waar dat de aarde zichzelf
van een afstand bekijkt
zo zien wij ons samen
bij het licht van de bedlamp
gevangen in glas
hoog boven de ogen
van een dampende stad

Coby Aarnoudse

Weerschijn

Ik zag haar oog in oog
Rusten in weerschijn en alert
Op elke rimpeling die haar woord
Weerstaat

Zo vanzelf haar samenspraak
Onder dit gesternte deze diepten
Hoe daar tussen te komen
En gewicht te verliezen

Alleen zon en maan en wind
Mochten haar strelen
Haar ademtocht bewegen
En haar gezamenlijk wiegen

Wij konden alleen maar toekijken
Ons baden in licht en koelte
Wapenen tegen overslag
Paraplu opsteken

Ons zelf zien in dat oog.

Peter Clijnsen

Volgende week

valt er niets meer te verwachten –
een grillig water zal zich rond ons openen
een water om aan elkaars zijde te drijven als veertjes op wind

een Stille Oceaan
is volgende week, wij deinend in het midden

volgende week wacht op ons
volgende week kent de wegen die je op weg naar hier nemen zal
geen enkele zo eindeloos als volgende week zelf –
steeds dichterbij kom je, steeds ronder je hart
het puntje van je tong tussen je tanden
maar je lacht, je lacht

me zo ongenadig stuk –
volgende week wacht op ons
zoals wij wachten op volgende week

volgende week leeft

volgende week zag ik lang geleden voor het eerst
doorzichtig haast, de toekomst een dof ringetje rond een iele poot
pas nu is hij groot, koert hij als een wilde vogel in mijn borst

een halve
een halve wilde vogel
slechts een halve is hij, dat weet je toch

soms kuch ik plots veertjes op, als ik denk aan je, aan volgende week
als ik onrustig als de zee mijn adem af en aan laat rollen

een halve branding, een halve nacht
een halve lucht, een halve mok
van iets warmes aan het strand

als je komt, volgende week, neem jouw helft mee
dan tekenen we een idee van heelheid uit

zijn kopje houdt volgende week dan nog even schuin
zijn kraaloojjes lonken, vier handpalmen heeft hij in elkaar gevlochten
om van weg te vliegen

vrij

boven de waterspiegel uit

Anna de Bruyckere

Een vrouw hangt uit het raam en ziet een man aan voor een pilaar
en dan zwaaien ze allebei

Hij steekt de straat over
De vrouw twijfelt of ze nu naar een man of een pilaar zwaaide

Hij komt aan, zij doet de deur open
Natuurlijk komt hij niet boven en ook niet binnen

Zelf, zo overdacht hij, zou ik het niet durven zeggen

Voor zijn voeten begint de trap die daar neer is gelegd als vondeling
pal achter de deur toen hij niet thuis was

Was de vondeling misschien zijn gemoedstoestand
die hij echt kwijtgeraakt was vandaag?

Om de trap te betreden moet je geen treden tellen maar lopen

Als hij stil staat, nadat de deur open is en daar is de trap,
kan hij in dezelfde beweging niet meer stoppen met langzaam omhoog tellen

Stoppen met tellen, is stoppen met lopen
Zo kom je de trap niet op

Annemieke Gerrist

NARCISSUS

Je kijkt in een spiegel
van al dan niet glad water.
Oog om oog, tand om tand, kies
verder zelf.

Raar zijn de momenten
van herkenning. Interessant
de dagen waarop je verder gaat.

Eigenlijk wil iedereen je
naakte huid. Niet nu, niet per se
hier, maar zeker ergens, ooit.

Kansarm stijgt en daalt het water. Uit de diepte
stuurt ze duisternis door de helderheid. Trekt ze
mistgordijnen op. Haalt ze zichzelf uit mij of andersom.

Overziet ze wat op het land gebeurt. Eindeloos is ze
en zonder genade. Rollend
velt ze haar schuimend oordeel.

Peter Knipmeijer

WEERSPIEGELING

Gestrand op een bank in een ziekenhuishal
richt ik mijn inwendige camera met enige gretigheid
op afbraak en verval, op een hel zonder naïeve vlammen

Goed komt het niet meer, niet met mij en niet met hen
die in rolstoelen dromen van wandelen langs rivieren
Alleen het woord uitgang is voor ons al wrang

Verdwijnen willen we, want geen plek is langer bereid
ons op te vangen en anders smijt de tijd ons wel buiten –
moe van al dat sloffen, breken, bloeden, schuifelen, hinken

Dan gebeurt het wonder toch, een onbekende spreekt me aan,
gebruikt mijn voornaam, ik –half man, half stoel– herken hem niet
Hij pronkt met zijn gezondheid, fluistert mijn paranoïde lijf

We wisselen woorden van ongelijke fysieke kwaliteit, toch eis ik
onverbiddeijk dat hij naam en verleden prijs gaat geven:
Vage Kennis, Verloren Vriend, Matennaaijer of Verwarringzaaijer?

André van der Veeke

Wiens lichaam is dit?

Wiens lichaam is dit?
Wiens droom is dit?
Wiens ogen zijn dit?
In de spiegel
In het gezicht van het water
In de rivier
In de autolichten
Ik zie mezelf
Ik zie een kind zo oud als de herfst
Ik zie een oude man met nog lente in zijn leven
Ik zie een man die geen roos kan plukken
In de Zichtspiegel
Gestopte tijd
Een plek die niet in de wereld bestaat
Het universum heeft geen gewicht in het zware in mijn spiegel
Als een vlinder op water valt het leven van me af.
Weerspiegelt mijn dans
Dansend met Gods melodie
Maar langzaam, langzaam, langzaam sterft het.
Mijn ziel weerspiegelt als warme waterdamp op de rug van een vrouw.
Mijn ziel weerspiegelt als een kus die op een treinraam is gedrukt.
In de spiegel weerspiegelt een schaduw de zielen.
De zee en de rivier weerspiegelen het gezicht van de hemel.
En ik weerspiegel mijn gezicht in het hare.

En ik kan weer terug en vraag mezelf af.
Wiens lichaam is dit?
Wie is deze Vreemde in mij?
Is het ik, of ben jij het?

Rezan Habash

water

wie wil	geef mij
er naar	maar lucht,
de overkant	waarin het
van water,	nat weer-
vol nat en	spiegeld
glinstering	wordt. in
binnen de	kleur, in
randen van	traagheid
het droge?	van beweging,
wie wil zich	opgestapeld
spiegelen	in wolken
in hoge	van vocht
waterstanden,	waaraan
wachtend	niet te
op het	ontkomen
dode tij?	valt.

water

Jorien Brugmans

duel

in een zwart water staat een witte reiger
om elk gedicht teniet te doen
baadt de witte reiger in de smalle, zwarte sloot

Tijs van Bragt

25 jaar verbeeldings route

“De Verbeeldingsroute is een belangrijk deel van mijn leven geweest. Ik heb jarenlang met hart en ziel ondersteund als medeorganisator, in het transport en als kunstenaar. Het mooiste vond ik de tijd dat we nog ter plaatse beeldhouwden, de interactie met het publiek. Terneuzen mag apetrots zijn op de Verbeeldingsroute. Ik hoop van ganser harte dat deze nog vele jaren mag blijven bestaan.”

Joseph Pannecoucke

Medeorganisator
van start t/m 2024

“Het was een grote uitdaging om jaarlijks een harmonieus, maar divers overzicht van de hedendaagse Nederlandse en Belgische beeldhouwkunst voor het voetlicht brengen. Maar wat heb ik genoten van het selecteren van de werken en nog het meest van het plaatsen ervan samen met werkgroepleden en gemeentewerkers. We zorgden dat alle kunst tot zijn recht kwam, individueel en als passend geheel.”

Ernest Joachim

Oud-curator werkgroep
Nieuwe Beelden

“De Verbeeldingsroute toont de aanwezigheid van een zachte infrastructuur in een landschap van aangespoelde materialistische bedrijvigheid. Asphalt, spoorwegen, vaarwegen zijn snelle en efficiënte hoofdverbindingen naar havens, steden en industrieën. De verbeeldingsboulevard meandert langs een adembenemend nautisch decor over zijwegen naar ons hart en verbindt mensen, met elkaar en met zichzelf.”

Frank Deij

Oud-wethouder Cultuur

museum de ingang

Museum de INGang is het decor voor o.a. woord voor woord, een mens verslindende snijbonenmolen, een kogelregen, de Vliegende Hollander, containers vol of leeg, het slavernijverleden, bakerbaby's, een watergang en een mechanisch alfabet. Deze uiteenlopende zaken komen bij elkaar in een pand dat de scheepvaart van zo'n 100 meter verderop weerspiegelt. Het pand heeft de vorm van een schip. Een schip is leeg of vervoert lading. Dit museumschip vervoert verbeeldingskracht. In het ruim van dit schip zitten verhalen van ver weg, juist dichtbij of ergens tussen in. Het schip heeft aangelegd in Terneuzen. Kom aan boord!

Kunstenaars Museum de INGang

- 1 Jaap Clement
- 2 Andrea Cook
- 3 Tamara Dees
- 4 Leen van Duivendijk
- 5 Moritz Ebinger
- 6 Mila Haak
- 7 Ernest Joachim
- 8 Ton Kalle
- 9 Tilmann Meyer-Faje
- 10 Ramon de Nennie
- 11 Hans Overvliet
- 12 Luka Van der Putten
- 13 Monique Polman
- 14 Hein Verwer
- 15 Kees Wijker

1

2

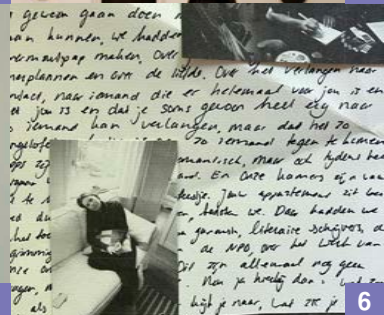
3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

Jaap Clement

De vier elementen (2025)

Assemblage in diverse materialen

“Nog steeds verdwijnen bijzondere vondsten in Jaap(je)s broekzak.”

Over het kunstwerk

Toen Jaap nog Jaapje was, nam hij allerlei spullen die hij op zijn ‘ontdekkingstochten’ tegenkwam mee in zijn broekzak. Later maakte Jaapje tekeningen van zijn vondsten en student Jaap schilderijen. Papa Jaap ontdekte verwerkte de gevonden voorwerpen gewoon zoals ze zijn. Tegenwoordig wandelt opa Jaap elke dag over een pad tussen de akkers en altijd vindt hij iets dat ogenschijnlijk verloren ligt te wachten tot het in zijn broekzak belandt. Dan voelt Jaap zich weer even Jaapje.

Over de kunstenaar

Jaap Clement (1950, NL) is naast kunstenaar ook docent cultuurgeschiedenis bij Toonbeeld. Zijn belangrijkste doel is dat mensen zichzelf en elkaar vinden door kunst. Zelf studeerde hij aan de Jan van Eijck Academie in Maastricht. Hij maakt niet alleen zelf kunst, maar schrijft er ook graag over.

Andrea Cook

Zwemmers:

1. Buoyant
2. Drifter
3. Time for reflection
4. Immersion
5. Afloat
6. Zwemster
7. Underwater reflections
8. Oppervlakte
9. Standing Tall

“Bekijk niet alleen, beleef het ook, duik, reflecteer.”

Olieverf en mixed media

Over de kunstwerken

De liefde van de kunstenaar voor de Zeeuwse kust met haar bijzondere heldere licht, de zee en openwaterzwemmen spat van dit kunstwerk af. Alles komt erin samen. Het werk nodigt jou als toeschouwer uit om dit tafereel niet alleen te bekijken, maar ook te beleven. Duik in het water, laat je inspireren, reflecteer.

Over de kunstenaar

Deze uit Engeland afkomstige Zeeuwse (1978) is sinds 2003 fulltime kunstenaar. Haar inspiratie haalt ze uit de kracht van eenvoud en het subtiele spel van kleuren in de natuur. De Zeeuwse kust en de zee komen vaak voor in haar schilderijen.

Tamara Dees

Momentum (2015)

Lijsten met glas

Over het kunstwerk

Kort nadat kunstenaar Tamara Dees, naar aanleiding van de houtsnede van Hokusai, de maat van De Grote Golf van Kanagawa onderzocht, werd Japan getroffen door een verwoestende tsunami. In de grote golf zag ze prachtige patronen in die in schril contrast stonden met de gevolgen. Dees tekende ze na als stipjes en iets grotere druppels. Los van de achtergrond verloor het onderwerp zijn kwade imago en ontstond er iets moois, nu verbeeldt in deze ‘druppels’.

Over de kunstenaar

Tamara Dees (1971, NL) gebruikt de zee en schepen onder meer als metafoor voor hoe klein we zijn in een grote wereld. Zelf werkte ze ooit op een schip en haar grootvader was scheepsbouwer. Die vertrouwdheid met schepen en de zee biedt haar een bruikbare taal om mee te werken.

“Het onderwerp verloor zijn kwade imago en er ontstond iets moois.”

Leen van Duivendijk

Waterhuid 2 Olieverf en pigmenten op doek

Watergeheugen (2025) Olieverf en pigmenten op doek

Water van toen en nu en dan Acryl op doek

Over het kunstwerk

Water is de brug en verbinder in de wereld. Het is zowel vriend als vijand in ons ecosysteem. We moeten het beschermen, bestrijden en omarmen. Kijk net als de kunstenaar gepassioneerd naar water, zie intens en vraag je af: waarom geeft water rust? Ligt het antwoord in deze kunstwerken? Het maakt hoe dan ook zorgen vloeibaar en lost ze op. Zie de schoonheid van water en verwonder je.

“Water maakt zorgen vloeibaar en lost ze op.”

Over de kunstenaar

In 2000 kwam Leen van Duivendijk (1954, NL) in de Veerse Poort in Middelburg te wonen met uitzicht op het water. Sindsdien bestudeert, tekent en schildert hij het continu, tijdens alle weertypes en jaargetijden. Hij schildert de essentie van het water zelf, los van plaats, tijd en context.

Moritz Ebinger

Borsthaar als Africa met een vrouwelijke piraat plus de vliegende Hollander met veel donkere, groene kleur

Monoprint ets
94x74 cm

Over het kunstwerk

Borsthaar als Afrika met een vrouwelijke piraat plus de vliegende Hollander met veel donkere, groene kleur weer spiegelt de fascinatie van de kunstenaar voor onder andere zeevaart, water, piraten en middeleeuwse schepen, de Vliegende Hollander in het bijzonder, maar ook voor verhalen over vrouwen die zich als mannen verkleedden – met borsthaar als Afrika – om zo kapitein op een piratenschip te kunnen worden.

Over de kunstenaar

Kunstenaar Moritz Ebinger (1961) is een Zwitserse kunstenaar die sinds 1985 in Nederland woont en werkt. Zijn fascinatie voor onder andere zeevaart, de onderwaterwereld, vissen en water in het algemeen weerklinkt zijn kunstwerken in deze Verbeeldingsroute. “Want water is leven, beweging, schoonheid.”

Lang geleden, zonder te vermoeden dat zijn werk ooit in Terneuzen zou belan-

den, tekende en etste Moritz Ebinger talloze versies van de Vliegende Hollander. Op een imaginair schip als de Vliegende Hollander is in de verbeelding en romantiek immers veel meer mogelijk dan in de werkelijkheid.

Mila Haak

Binnenwereld (2025)

Fotografie en geschreven brieven

Over het kunstwerk

Na een fotoshoot in hun huis zijn de geportretteerden, vriendinnen van de kunstenaar, gevraagd in een brief te reflecteren op hun foto.

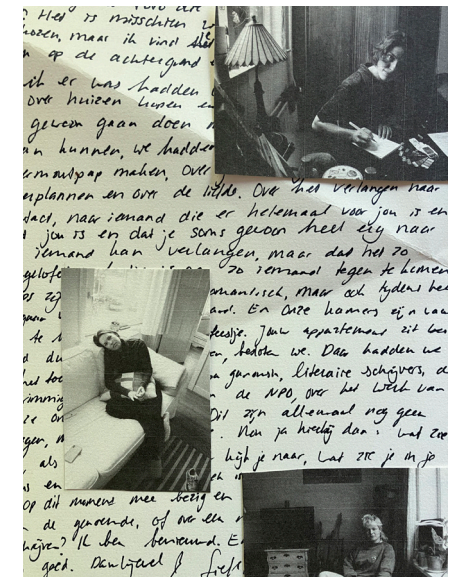
In de brieven vertellen ze andere dingen dan dat ze in de gesprekken met de kunstenaar deelden. Het laat zien hoeveel ruimte een brief eigenlijk aan de schrijver geeft. Je mag opschrijven wat je wilt en kan de tijd nemen voor iedere volgende zin.

Binnenwereld weerspiegelt een stukje van deze tijd en hun bestaan in beeld en taal.

Over de kunstenaar

Mila Haak (2000, NL) studeerde Writing for Performance en deed mee aan het Slow Writing Lab. Ze doet multimediale voordrachten, schrijft onder andere voor theater, maakt podcasts, films en documentaires. Vaak start ze vanuit journalistieke hoek en zoekt ze naar een vorm waarin beeld en taal elkaar kunnen versterken.

“Hoeveel ruimte een brief eigenlijk aan de schrijver geeft.”

Ernest Joachim

Titels van zijn 10 ruimtelijke werken:

1. Toekomst poli
2. Verwarde droom
3. Doorkijk
4. Verdeeld maar verbonden
5. Facetten van een gevallen ster
6. Mechanische aarde
7. De knop
8. Verwijzing
9. Magisch symbool
10. Ontstaan

Merendeel brons

Over de kunstwerken

Aan de titels van deze kunstwerken kun je vaak wel de oorsprong of gedachte van de kunstenaar ontleen. Bijvoorbeeld de innerlijke en uiterlijke wereld binnen en buiten en aan de natuur of techniek gerelateerde vormen.

In deze kunstwerken vind je geen ‘overbodige’ zaken, want, zoals de Franse schrijver Antoine de Saint-Exupéry ooit zei en de kunstenaar ook aanhoudt: “Het volmaakte is niet bereikt wanneer er niets meer aan kan worden toegevoegd, maar wanneer er niets meer kan worden weggelaten.”

“Er kan niets meer worden weggelaten.”

Over de kunstenaar

De inspiratiebronnen van kunstenaar Ernest Joachim (1949, NL) liggen in de natuur en architectuur. De tegenstelling van die twee werelden is terug te vinden in zijn kunst. Soms in harmonie, soms tegenstellend. Zijn kunstwerken zijn sinds 1969 al te zien geweest in tientallen binnen- en buitenlandse tentoonstellingen en beeldentuinen.

Ton Kalle

Time Out

Graniet
45x30x40 cm

Over het kunstwerk

Time out laat een wat kleiner, subtiel werk van Ton Kalle zien. Kleiner dan De familie, dat op de Scheldeboulevard te zien is.

Zoals in al zijn werken straalt het eenvoud, stilte en rust uit. Time out.

Over de kunstenaar

Deze in Terneuzen geboren kunstenaar (1955) staat bekend om zijn transformaties van steen, via voornamelijk eenvoudige ingrepen, tot sculptuur. Zijn liefde voor steen en aandacht voor vorm, kleur en volume, vertaalt hij naar een helder statement: “Mijn werk heeft

een sterke band met de natuur, steen is het medium..... waarbij de steen zoveel mogelijk in zijn waarde wordt gelaten. Eenvoud, stilte en rust spelen hier een meditatieve rol. Verwijzingen naar oerkrachten en de kracht van natuur komen intuïtief bovendrijven.”

Tilmann Meyer-Faje

Containterriese (2016)

Keramiek

Over het kunstwerk

Het schip Containterriese maakt onderdeel uit van de vloot 'Full speed ahead'. Met zijn alsmaar uitdijende lading kun je zeggen dat het schip een van de drijvende krachten achter de globalisering representeert. Dat het staat voor goedkoop wereldwijd transport waar ook lage lonen, slechte arbeidsomstandigheden, belastingontwijking, vervuiling en scheepskerkhoven achter schuilgaan. De Containterriese oogt roestig, imperfect, rijp voor de sloop, maar tegelijkertijd ook gemaakt om de waan van de dag te doorstaan. Geen slechte eigenschap in deze woelige tijden.

Over de kunstenaar

Tilmann Meyer-Faje (1971, DE/NL) gebruikt vaak de vorm van schepen als treffende vergelijking en verduidelijking voor wat er in de wereld gebeurt. Toch draait het voor hem pas achteraf om deze betekenis. Tijdens het productieproces draait alles om het maken. Dan voelt hij zich bevrijd.

“Een van de drijvende krachten achter de globalisering.”

Ramon de Nennie

Diverse werken

Over het kunstwerk

Vrienden van de in 2024 overleden kunstenaar Ramon de Nennie hebben passende kunstwerken uit de collectie van Ramon uitgekozen voor deze Verbeeldingsroute met het thema 'Weerspiegeling'. Deels verwijzen de vensters in de schilderijen naar het thema, deels ook de tafel vol parafernalia, die de speelse, onderzoekende en humoristische kant van Ramons kunst weerspiegelt.

“Deze beelden houden de herinneringen aan Ramon levend” – Hein Verwer, Cor de Lange

Over de kunstenaar

Veelzijdig kunstenaar Ramon de Nennie (1958-2024, NL) maakte kunst in allerlei vormen. In kunst vond hij “de ruimte om alles te doen, niet in te houden.” Hij was bovendien strijdvaardig als het om aandacht voor Zeeuwse kunstenaars ging en was betrokken bij tal van culturele activiteiten en organisaties, ook Toonbeeld.

“Een eervolle en treffende weerspiegeling van Ramons kunst.”

Hans Overvliet

Distant suffering; the tale of the bullet (2025)

Gips

Over het kunstwerk

Kunstenaar Hans Overvliet hoopte, tegen beter weten in, dat door elke dag een aantal gipsporseleinen kogels te gieten, zijn vrienden in conflictgebieden in leven zouden blijven.

Tijdens de productie van de gipsporseleinen kogels ging hij in gesprek met filmmaker Jochem Weststrate over dit project. Dat voegde een andere persoonlijke laag toe, een portret van de kunstenaar zelf. Beide zijn te bewonderen in het Museum.

Over de kunstenaar

Kunstenaar Hans Overvliet (1952, NL) was in de jaren 1980 als verslaggever getuige van gebeurtenissen in het Midden-Oosten. Die ervaringen resoneren in 'distant suffering', een serie kunstwerken waarmee hij de rol van de media in hun representatie van (militair) geweld onderzoekt.

“Vrienden in leven houden met kogels.”

Luka Van der Putten

Spiegelbeeld 1 (2024)

Spiegelbeeld 2 (2024)

Spiegelbeeld 3 (2024)

Olieverf op doek

Over het kunstwerk

Afgedankte, alledaagse industriële materialen vormden het stilleven waarop deze schilderijen zijn gebaseerd. De materialen zijn herkenbaar, maar toch niet helemaal thuis. De spiegels die in het stilleven zijn gebruikt versterken dit door vreemde herhalingen en close-ups.

Wat je ziet is een gesprek tussen de kunstenaar, de verf en het schilderij, de signatuur van deze kunstenaar. Aangebrachte verf is hier en daar weggeveegd, maar blijft zichtbaar als vegen zoals je ook woorden in een gesprek niet kunt uitwissen.

Over de kunstenaar

Luka Van der Putten (2003, BE) heeft een unieke eigen kijk op kunst. “Een geslaagd schilderij is voor mij een spoor van een conversatie tussen de verf, het schilderij en ikzelf.” In haar kunstwerken kun je duidelijk herkennen waar zij en het schilderij het met elkaar eens of oneens waren.

“Zichtbare vegen zoals onuitwisbare woorden in een gesprek.”

Monique Polman

Baker Baby's (2025)

Keramiek + gemengde techniek

Over het kunstwerk

Iedere dagsneuvelenerruim 1000 jonge mannen in de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. 1000 mannen die 9 maanden gedragen zijn, door ouders liefdevol zijn opgevoed tot levenslustige jonge mannen om uiteindelijk als kanonnen-voer te worden gebruikt. Allemaal voor een idioot ideaal. Deze Baker Baby's representeren slechts één dag in deze oorlog. En er zijn nog zoveel meer dagen en oorlogen.

Over de kunstenaar

Kunstenaar Monique Polman (1964, NL), in haar werk vaak gefascineerd door wetenschap en natuur, was geschokt door het aantal doden in de Rusland-Oekraïne-oorlog. Haar hart hilde. Ze wilde het aantal doden tastbaar maken en werkte 500 uur aan de Baker Baby's. Voor de volledige oorlog zou ze nog 173 jaar fulltime moeten doorwerken.

“1000 jonge, levenslustige mannen, ooit baby's, sterven iedere dag voor een idioot ideaal.”

Hein Verwer

Right to be Nature (2025)

Hout

“De rol van de mens ten opzichte van de wereld staat centraal.”

Over de kunstwerken

Right to be Nature is het motto waaronder de kunstenaar een serie tentoonstellingen en opstellingen heeft gemaakt waarbij de rol van de mens ten opzichte van de wereld centraal staat. Deze kunstwerken maken daar onderdeel van uit.

Over de kunstenaar

In het werk van Hein Verwer (1960, NL) staan het landschap en landschapselementen vaak centraal. Zijn motto is: de

wereld is mijn werkplaats. Hierin creëert hij vaak kleurrijke kunstwerken, bij voorkeur ruimtelijk werk, installaties, fotografie en film. Met relativering combineert hij vorm en inhoud tot een beeld waarbij de verbazing over de desastreuze omgang met de wereld steeds vaker een rol speelt. Een typische uitspraak van deze kunstenaar is: “Zonder bizarre, fantasievolle, intense, tegendraadse en verwarrende kunst zou de wereld er heel anders uitzien!”

Kees Wijker

A poem for Polhem (2003)

Metaal
150x60x190 cm

Over het kunstwerk

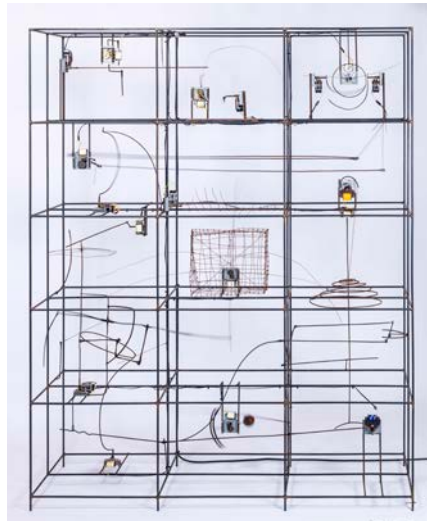
A poem for Polhem is gemaakt om Christopher Polhem, een Zweedse ingenieur (rond 1700) te eren. Die maakte ooit een mechanisch alfabet om de werking van techniek te kunnen uitleggen. Zonder hem te kennen, ontdekte kunstenaar Kees Wijker eeuwen later zelf een mechanisch alfabet in techniek. Toen hij later over Christopher Polhem hoorde, was de kunstenaar verrukt. “Geen wonder dat ik er een alfabet uithaalde! Het zat er de hele tijd al in.”

Over de kunstenaar

Van jongs af aan verwonderde Kees Wijker (1957, NL) zich over de gemechaniseerde wereld om zich heen. Niet vanwege het nut of het gemak dat machines de mensheid boden. Nee, de verwondering zat meer in de bewegingen zelf. “Het feit echter dat een as kan ronddraaien blijft in al zijn simpelheid bijkans een wonder.” Deze simpelheid en verwondering liggen vaak ten grondslag aan de werken van Kees Wijker. Maakte hij in het begin vooral

statische en handaangedreven beelden, tegenwoordig heeft ook de elektromotor zijn intrede gedaan. “Als de mechanische werken functioneren, functioneert ook het begrip van de schoonheid ervan.”

“Geen wonder dat ik er een alfabet uithaalde! Het zat er de hele tijd al in.”

fotowedstrijd

Fotografie sluit naadloos aan bij het thema ‘Weerspiegeling’, daarom kreeg deze discipline een prominente plek in deze Verbeeldingsroute. Met een fotowedstrijd en een expositie boden we fotografen en liefhebbers, ongeacht hun ervaringsniveau, een podium. Het thema daagde hen uit hun creativiteit en visie te tonen, en te bewijzen dat fotografie een toegankelijk medium is voor iedereen die een idee wil vangen door de lens van een camera.

Van 14 mei tot 14 juni waren alle foto’s te bewonderen in een expositie in Museum de INGang. Uit maar liefst 197 inzendingen selecteerde de vakjury, samen met het publiek, de 48 beste foto’s die nu te zien zijn in zowel het museum als op banieren op de Markt in Terneuzen.

Draden van ons Nederlandse slavernijverleden

Op verschillende plekken in Zeeland is het afgelopen jaar samengewerkt aan een monumentaal kunstwerk: **CARGAZOEN, ARMAZOEN, RETOUREN**. Het is onderdeel van het landelijke project Draden van ons Nederlandse slavernijverleden, waarin elke provincie haar eigen wandkleed maakt met verhalen over de lokale slavernij- en koloniale geschiedenis.

“Tijdens gezamenlijke maaltijden is er gepraat en op tafelkleden getekend..”

Het kleed laat zien hoe Zeeland betrokken was bij de grootschalige handel in tot slaaf gemaakte mensen. Kunstenaar Liesbeth Labeur (1975) maakte het ontwerp. In het wandkleed zijn ook verhalen en tekeningen verwerkt van andere Zeeuwen die zich verbonden voelen met het slavernijverleden. Tijdens gezamenlijke maaltijden is er gepraat en op tafelkleden getekend. Zo zijn onder andere ook perspectieven van nazaten van tot slaaf gemaakte mensen onderdeel geworden van het wandkleed.

Ga naar www.dvons.nl/zeeland voor meer informatie.

Ook Toonbeeld-cursisten lieten zich inspireren door het thema 'weerspiegeling'. In Museum De INGang is werk te zien van:

Henny Verschoor Grafische druktechnieken/zeefdrukken

Louisa Pielaat Atelier schilderen met olieverf

Betty van Swieten Atelier café

Petra Hemelaar Zeefdrukken

Tonny Tieleman Atelier café

Suus Manhave Atelier café

Anita de Roos Atelier café

Hans van de Geer Atelier schilderen met olieverf

Marja Tielemans Vrij textiel atelier

Eef de Buck Atelier vormgeving in keramiek

Jeanette Hermans Vrij textiel atelier/Jeans café

25 jaar verbeeldings route

“De Verbeeldingsroute is nationaal en internationaal bekend en van grote sociaal maatschappelijke waarde. Als voormalig eindverantwoordelijke weet ik hoe ontzettend veel er bij de organisatie ervan komt kijken. Daardoor geniet ik extra van de indrukwekkende exposities. Zoals ik ook altijd genoot van de fijne contacten met kunstenaars en niet te vergeten de positieve respons van het publiek.”

Jo Stanneveld
Directeur Toonbeeld
van 2009 - medio 2020

“De Verbeeldingsroute is ieder jaar iets groter, diverser, beter en in een steeds groter deel van de stad te bewonderen. Het mooiste, vind ik, is hoeveel mensen het op de been brengt. Veel inwoners kijken ernaar uit en gaan er zelfs vanuit: er komt er weer één. De route is onderdeel van onze samenleving geworden. Dat is dankzij Toonbeeld en de kunstenaars. Ze verrassen me ieder jaar opnieuw.”

Jeroen de Buck
Wethouder Cultuur
gemeente Terneuzen

Zeelanding x Toonbeeld

Zeelanding is een interdisciplinair podiumkunstenfestival dat huist in Nesse, de culturele broedplaats van Terneuzen. Op **dinsdag 9 sept** organiseert Zeelanding een beeldende workshop waar zij samen met jongeren gaan bouwen aan een Landmark. Deze Landmark staat symbool voor jongeren en hun relatie met het Zeeuws-Vlaamse landschap. Op **zaterdag 13 sept** wordt een speciale workshop gehouden i.s.m. Toonbeeld waar jongeren verder zullen werken aan de Landmark én mee mogen beslissen over het thema van de volgende Verbeeldingsroute. Het Landmark kunstwerk zal op **27 en 28 sept** voor het eerst worden getoond tijdens het Zeelanding Festival in Nesse en zal in de zomer van 2026 een plaats krijgen in de Verbeeldingsroute. Meer info: www.zeelanding.nl/communitylab.html

Zeelanding Festival vindt plaats in Nesse, de culturele broedplaats van Terneuzen voor de productie, ontwikkeling en presentatie van hedendaagse kunst en ontwerp. Gevestigd in de voormalige Philips-fabriek, biedt Nesse werkruimtes en een internationaal residentieprogramma voor kunstenaars en ontwerpers.

Nesse, Mr. F.J. Haarmanweg 25 4538 AN Terneuzen
<https://nesse-terneuzen.org>, info@nesse-terneuzen.org

Speciale dank aan:

Carlos Wauters:
Kraanmachinist bij de Gemeente Terneuzen. Al 25 jaar plaatst en verplaatst hij met ongekende precisie kunstwerken. Uiterst kalm en coöperatief met altijd een vriendelijk woord voor kunstenaars en curatoren. Blijkt zijn vakantie samen te vallen met de plaatsingsweek van de Verbeeldingsroute. Dan verzet hij zijn vakantie!

Wilmar Wullems:
Wilmar is één met de Scheldeboulevard. Taferelen die dáár en op de Westerschelde plaatsvinden legt hij vast op de gevoelige plaat. Hij fotografeert al jaren voor de catalogus en website van de Verbeeldingsroute. Wat heerlijk dat een bewoner van 'de dijk' zich zo verbonden voelt.

Cor de Lange:
Als 'assistent' van curator Ramon de Nennie opgenomen in de Verbeeldingsroute familie. Een Verbeeldingsroute is voor Cor niet compleet als hij geen natte voeten heeft gehaald. Beelden plaatsen in de Oostkolk, niks wat hij liever doet!

colofon

Coördinatie Toonbeeld: Arjelen van Dijke (projectleiding), Donja Odijk, Nynke van der Ploeg

Realisatie en een woord van dank aan:

Team Toonbeeld: Lucie de Groen, voor haar inspirerende educatieve projecten, Jolanda Romeijnsen, Lisanne Douma, Barbara de Bock, Kianoosh Gerami.

Kunstenaars en dichters.

Technisch team, voor hun trouwe support, humor en noeste arbeid: Eddie de Maaijer, Anton Bevers, Hein Verwer, Cor de Lange, Marco Bisschop, Vincent van Leeuwen, Jaap den Beer. Alle suppoosten die bezoekers aan museum de INGang een warm welkom geven.
Stagiaire Siri Piron voor haar accurate organisatie van de fotowedstrijd.

De dames van de Kunstuitleen: Ineke de Maaijer, Jacqueline Dieleman, Rita Vermeersch, Barbara van Gelder, Ido Mulder voor hun multi-inzetbaarheid.

Gemeente Terneuzen: de onvolprezen Carlos Wauters en collega's, Wesley van Noord, de Stadhuisrestaurant, de bodes en de betrokken beleidsmedewerkers.

Joseph Pannecoucke voor zijn jarenlange inzet en betrokkenheid vanuit het Kunstenaarscollectief.

Waterschap Scheldestromen voor de welwillende medewerking.
De werkgroepen die met de 24 voorgaande edities de voedingsbodem voor de Verbeeldingsroute 2025 hebben gerealiseerd.

Wij hebben dankbaar gebruik gemaakt van de adviezen en input van onze betrokken en deskundige adviseurs: Cathy Jacob (ArtBase Terneuzen), Arno van Roosmalen (CBK Zeeland), Adriëne van der Werf (Nesse). De grafrede van Atelier Van Lieshout tijdens de opening van de Verbeeldingsroute is mogelijk gemaakt door ArtBase Terneuzen.

Grafische ontwerpen: Le Noir
Drukkerijen en bestikking: De Witte Print & Design, Polka Print
Tekstredactie: Kade B Communicatie
Beeldentransport: Wielemaker transport e.a.
Banieren Markt: Recht door Zee
Gedichtenpromenade: ABC Promotion
Videografie: Dubbeldwars en Joost Media
Fotografie catalogus: Wilmar Wullems, Kianoosh Gerami, Anton Bevers
Projecten: ZB Bibliotheek van Zeeland, Kunstbende en Zeelanding.

Catalogus

Redactie: Donja Odijk, Nynke van der Ploeg, Arjelen van Dijke, Kade B communicatie

ArtBase Terneuzen

Deze zomer zin in
een culturele route
door Zeeuws-Vlaanderen?
Bezoek de groepstentoonstelling
**Coexistence in ArtBase Terneuzen
en VierVaart, Groede**

Hoe kun je als mens en als kunstenaar werken en leven in harmonie met de natuur? Intensief onderzoek, materiaalexperimenten en verwondering over de veerkrachtige en kwetsbare natuur staan centraal in deze tentoonstelling.

Werk van

Rachel Bacon, Matea Bakula, Lieve van den Bijgaart, Frank Bruggeman, Caroline Coolen, Lizan Freijnsen, Elena Giolo, Esther de Graaf, Maartje Korstanje, Theo Jordans, Piet Dieleman, Diana Scherer, Tanja Smeets.

Kunstenaarsgesprekken

Op 16, 23 en 30 augustus 15-17 uur kunstenaarsgesprekken in de pop-up RoofTopBar van stadhuis Terneuzen. Marie Jeanne de Rooij gaat in gesprek met kunstenaars en wetenschappers over landschap als inspiratie, het begrip symbioceen en de balans mens-kunst-natuur. Voor meer informatie en aanmelding zie: www.artbaseterneuzen.nl

Info

Coexistence
25 mei-31 augustus 2025

Openingstijden

vr-zo 13-17 uur ArtBase Terneuzen
za & zo 13-17 uur VierVaart

Locatie

ArtBase Terneuzen:
Stadhuis, Stadhuisplein 1, Terneuzen
VierVaart:
Barendijk 5, Groede

www.artbaseterneuzen.nl
www.viervaart.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming overgenomen worden ©2025 bij ToonBeeld en de kunstenaars.

Mede mogelijk gemaakt door:

Help je mee?

Doe mee aan ons bezoekersonderzoek
over de Verbeeldingsroute. Scan de QR-code:

